

Møte onsdag den 7. mai 2014 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 66):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representantene Anette Trettebergstuen og Geir Jørgen Bekkevold, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Kristelig Folkepartis stortingsgruppe foreligger meddelelse om at den innvilgede permisjon for representanten Geir Jørgen Bekkevold i tiden fra og med 6. mai til og med 9. mai endres og trekkes tilbake for tiden fra og med 7. mai til og med 9. mai.

– Denne meddelelse tas til etterretning.

Sak nr. 1 [10:01:17]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Tine Sundtoft, Solveig Horne og Anders Anundsen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å begynne den muntlige spørretimen.

Første hovedspørsmål er fra representanten Terje Aasland.

Terje Aasland (A) [10:01:55]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren, og jeg vil starte med å sitere deler av et enstemmig vedtak i Stortinget fra 2011:

«Norge har etter Bern-konvensjonen en forpliktelse til å sikre overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Flere av våre store rovdyr er en del av større skandinaviske stammer, forlikspartene ser det som naturlig å samarbeide med våre naboland om forvaltning av relevante rovdyr, noe som også er i tråd med Bernkonvensjonens formuleringer om internasjonalt samarbeid. Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsettingen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konfliktene mellom dem blir større enn nødvendig.»

Videre:

«Rovdyrforvaltningen må baseres på en politikk der hensynet til å sikre overlevelse til alle de store rovviltartene i norsk natur, må kombineres med en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet innenfor den todelte målsettingen.»

Dette er ordrett fra rovviltforliket fra 2011, som ble enstemmig vedtatt i Stortinget.

Jeg har stor forståelse for at dette er et krevende vedtak, men det bør være fullt mulig å oppfylle. Forutsetningen for å lykkes er at man faktisk likestiller de to målsettingene som ligger i forliket om å ha rovdyr samtidig som man har dyr på utmarksbeite. Mitt spørsmål blir derfor: Hvordan vil klima- og miljøministeren påse at Stortingets vedtatte målsettinger i rovviltforliket ivaretas, og hvilke tiltak mener statsråden faktisk må iverksettes for å dempe konfliktene og motvirke utryggheten innenfor den todelte målsettingen?

Statsråd Tine Sundtoft [10:03:49]: Det skal ikke legges skjul på at rovviltpolitikken er et krevende felt. Det å ivareta to målsettinger som kan virke motstridende, det å både ta hensyn til beitenæringen og ta hensyn til rovviltet. Men det er nettopp denne todelte målsettingen som ligger i rovviltforliket av 2011, og regjeringen fører en tydelig rovviltpolitikk i henhold til det vedtaket.

Vi skal i tillegg til rovviltforliket også forvalte etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Vi søker et godt samarbeid med de regionale rovviltnemndene. Denne regjeringen har hatt færre overprøvinger av de regionale rovviltnemndenes vedtak enn forrige regjering. Av 16 klagesaker fra de regionale rovviltnemndene har vi kun overprøvd ett vedtak. Vi har nå høy beredskap for å sikre at uttak av rovdyr gjennomføres for å redusere konfliktnivået. Vi har ikke anket Krokan-dommen, så det også å vurdere andre tapsårsaker enn rovvilt er viktig for å beregne erstatning.

Vi har også fra 1. januar i år innført saksbehandlingsfrister i rovviltforvaltningen. Det er vedtatt en instruks om frister for behandling av søknader og klager knyttet til skadefelling. Vi har også sagt at vi kommer tilbake til Stortinget med et nytt bestandsmål for ulv etter at vi ser at vi ikke kommer helt i mål nå med forhandlinger med Sverige når det gjelder grenseulvene.

Vi mener at vi forvalter rovviltpolitikken i tråd med hva Stortinget har vedtatt.

Terje Aasland (A) [10:05:43]: Jeg takker for svaret. Det er utrolig viktig at forvaltningen i denne saken faktisk fungerer, og at statsråden følger opp. Det er viktig at de fleste elementene fungerer, at bistanden til uttak av fastsatte kvoter faktisk skjer, og at man gjennom dette også reduserer konfliktnivået. Det er kanskje en av de største utfordringene.

Det er flere eksempler denne våren på at det motsatte skjer, at konfliktnivået øker og ikke dempes. I Oppland er det f.eks. betydelig frustrasjon og fortvilelse over at man ikke klarer å få tatt ut fastsatt kvote for jerv før fredningstiden inntreffer, med den betydelige usikkerheten dette påfører beitenæringen. Jeg antar at statsråden er enig med meg i at fastsatte kvoter er viktig å få tatt ut, og at dette er et bærende element for befolkningens tillit til rovviltforliket. Hvordan vil statsråden sikre at fastlagte kvoter, som kanskje er det viktigste elementet, faktisk blir tatt ut, og at tilliten til rovviltforliket kan opprettholdes i alle deler av befolkningen?

Statsråd Tine Sundtoft [10:06:47]: Det er helt riktig som representanten Aasland sier, at det er viktig at vi har tiltro til forvaltningen her. Derfor er vi opptatt av å sette korte frister for å få dette til. Når vi har nådd bestandsmålene som er vedtatt i rovviltforliket, skal vi bruke de mulighetene vi har, til å felle dyr innenfor de fastsatte kvotene. Vi mener at dette nå skjer i tråd med hva Stortinget har vedtatt, og er opptatt av en nær dialog også med fylkesmennene, slik at vi ikke mister unødvendig tid når det gjelder å felle de dyrene som er fastsatt i kvotene.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Rigmor Aasrud.

Rigmor Aasrud (A) [10:07:34]: På fredag møtte jeg sauebønder i Vågå. Mange var fortvilet, for de var nylig blitt kjent med et varsel fra Mattilsynet om at de kan bli nektet å sende dyrene sine på beite fordi tapstallene de siste årene har vært på over 10 pst. Det er sauebønder som opplever at dette kan bli en realitet, det har vært bruk med tapstall på over 10 pst. de tre siste årene i området. Det er lett å skjønne at dette er krevende for dem det gjelder. Da er det viktig at SNO blir en del av løsningen og en viktig samarbeidspartner for rovviltnemndene og lokalbefolkningen. Det er veldig uheldig at rovviltnemnda i Oppland har fått 1 mill. kr mindre å drive for dette året.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Hva vil statsråden gjøre når rovdryrforliket er så tydelig på konfliktdempende tiltak? Kan bøndene i Vågå nå forvente tiltak som gjør at beitenekt kun blir et varsel og ikke en realitet?

Statsråd Tine Sundtoft [10:08:43]: Som jeg sa i mitt første svar, er det ikke til å legge skjul på at det er krevende å jobbe med en så ulik målsetting som det å ta vare på beitedyr og rovdyr. Derfor er det nå veldig viktig at vi får til en tydelig soneforvaltning, der det er avklart at der skal det primært være beitedyr, og der skal det være rovdyr. Derfor kommer vi tilbake også til Stortinget etter at det nå har vært en gjennomgang av ulvesoner for å få en tydeligere soneforvaltning og også i større grad få definert hva et skadepotensial er. Det er ikke slik at man bare kan skyte et rovdyr som kommer inn på et område, hvis det er et streifdyr. Dette må gjøres på en ryddig og god måte i nært samarbeid med rovviltnemndene. Landbruks- og matministeren og jeg hadde et møte med rovviltnemndene i desember i fjor og skal ha et nytt møte nå 2. juni nettopp om en god soneforvaltning, som jeg tror er ett av de viktigste svarene på et krevende spørsmål.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings-spørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:09:57]: Kristelig Folkeparti vil ha en sterk satsing på forebyggende tiltak mot rovdryrskader for å redusere tap av dyr på beite. Statsråden uttaler i dag, og har uttalt, at hun ser det som svært viktig å komme med konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltninga. Det er jeg enig i.

I dagens utgave av avisa Nationen kan vi lese at region-

rådene påpeker «at rovviltmeldingen legger føringer for at det ikke skal være rovvilt som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområde». Spørsmålet mitt til statsråden er ganske enkelt: Hvordan definerer statsråden «prioriterte beiteområde»?

Statsråd Tine Sundtoft [10:10:46]: Svaret på dette må vi få på plass gjennom en tydeligere soneforvaltning, hvor det blir klarere at i den sonen er det beitedyrene som har «forkjørsrett», og i den sonen er det rovdyrene. Noen av de konfliktområdene vi nå ser, er nettopp av at det er litt utydelig hvilke av dyrene som har fortrinnsrett i de sonene. Så det å få en tydeligere soneforvaltning er et av svarene på et krevende spørsmål.

Det er også en krevende prosess å få en tydeligere soneforvaltning, men det er det arbeidet vi nå må gjøre i nært samarbeid med de regionale rovviltnemndene. Det er noe av det vi skal diskutere med de nemndene når vi skal ha det fellesmøtet med Landbruks- og matdepartementet 2. juni i år.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:11:40]: Det todelte målet i rovviltforliket er svært viktig. I rovviltforlikets punkt 2.2.10 og 2.2.12 står det at lisensfelling er hovedvirkemiddelet for å ta ut jerv og bjørn.

Hver høst blir det fastsatt en kvote som så skal innfris, og det er – som det har vært sagt her – svært viktig at de kvotene blir tatt ut. Vintrene 2013 og 2014 ble det tatt ut 20 pst. av bjørnekvoten, 30 pst. av jervekvoten. Det er langt fra et uttak i samsvar med de kvotene som fagmyndighetene har anbefalt.

Er statsråden enig i at lisensjakta som virkemiddel i rovviltforliket har vært mislykket i vinter? Og hva vil regjeringen gjøre for å bidra til at lisensfelling faktisk blir fulgt opp på den måten det angis i rovviltforliket?

Statsråd Tine Sundtoft [10:12:32]: Regjeringen er veldig opptatt av at vi følger opp intensjonen i rovviltforliket, men også hensyntatt Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven.

Stortinget har vedtatt et bestandsmål for ulv, bjørn, gaupe og jerv – når det gjelder bjørn, er vi under bestandsmålet, når det gjelder jerv, er vi over – og å bruke lisensfelling for å få tatt ut skadedyr. Derfor ga vi for kort tid tilbake også tillatelse til å få tatt ut ekstra i Sogn og Fjordane. Det er nettopp der vi sier at vi nå har høy beredskap og følger med på hvor det er behov for å reagere kjappere og ta ut dyr som ikke skal være i de områdene.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:13:27]: Både i denne spørretimen og i debatten ellers om rovviltforliket er det et sterkt og ensidig fokus på å ta ut, skyte og på andre måter fjerne rovdyr. Rovdyrforliket inneholder likevel også et

mål om at vi skal ha levedyktige rovdyrbestander i norsk natur.

Spørsmålet er ganske enkelt – sett i lys av dette fokuset på uttak: Kan statsråden entydig bekrefte at de vedtatte bestandsmålene i rovdyrforliket er retningsgivende og forpliktende for regjeringens rovdyrpolitikk?

Statsråd Tine Sundtoft [10:14:10]: Når jeg sier at regjeringen forvalter politikken etter rovviltforliket, og når Stortinget har vedtatt hvilke bestandsmål vi skal ha i nasjonen Norge, er det også styrende for vår rovviltpolitikk. Men vi sier også at vi i tillegg til forliket i Stortinget hensyntar naturmangfoldloven og er opptatt av at jakten på dyr også skjer på en etisk forsvarlig måte. Vi har gjennom internasjonale forpliktelser lovet å ta vare på våre rovdyr i henhold til Bernkonvensjonen.

Det er langs disse tre områdene vi styrer vår rovviltpolitikk. Jeg ser jo at det er sterke følelser fra begge sider, og det kan kanskje tyde på at det å ivareta et krevende område med to motstridende interesser, gjør at vi balanserer dette rimelig bra.

Presidenten: Vi går videre til neste til hovedspørsmål.

Geir S. Toskedal (KrF) [10:15:28]: Gudshus der troende samler seg, har i alle tider blitt respektert av myndighetene som et hellig sted – et hellig rom som ikke skal krenkes med vold og maktbruk. Dette danner grunnlaget for det vi i dag kaller for kirkeasyl. Kirker og menighetshus ses fortsatt på som et hellig sted hvor mennesker kan søke tilflukt i sin ytterste nød, og gi rom for fredløse og forfulgte.

Foreløpig har vi ikke sett endringer i regelverket for politiets håndtering av disse vanskelige kirkeasylsakene. Samtidig har vi sett at justisministeren er tydelig på at han vil avvikle ordningen med kirkeasyl.

Kirkeasyl er ofte en dårlig løsning for de fleste parter. Vi må derfor tilstrebe en rettferdig, forutsigbar, human og rask saksbehandling, sånn at man unngår dette. Men kirkerommet har hatt en slik hevdvunnen og raus rett i flere hundre år, selv om det ikke er en juridisk ordning. Kirken har fått mulighet til å gi beskyttelse til mennesker i nød og desperasjon. Slik bør det fortsatt være, i tillegg til prinsippet om å ha respekt for det hellige rom.

I Norge har denne ordningen vært allment respektert, og politiet har fulgt instruksene fra politikerne om ikke å gripe inn om noen har søkt tilflukt i kirkeasyl. Det kan imidlertid være gode grunner til å se på ulike sider av asyl- og innvandringsfeltet. Men dette kan være svært utsatte mennesker og bør ikke være måten å vise handlekraft på.

Mitt spørsmål til justisministeren er: Vil regjeringen avskaffe denne historiske ordningen med kirkeasyl og dermed ikke lenger vise samme respekt for kirker og andre gudshus?

Statsråd Anders Anundsen [10:17:20]: La meg først si at hele konseptet med kirkeasyl egentlig er et forsøk på å overprøve lovlig fattede vedtak i en rettsstat. Det er noe både Kirken og andre bør være oppmerksom på. I de

retningslinjene som ble vedtatt av Bondevik-regjeringen i 1999 – og som fortsatt gjelder – er Kirkens hellighet og kirkerommets hellighet også veldig sterkt understreket, men det er en balanse også i de retningslinjene. Retningslinjene sier at man som hovedregel – jeg understreker det: som hovedregel – ikke skal gå inn i kirker eller bedehus. Områdene som man som hovedregel ikke skal gå inn i og bruke makt, er meget snevre – også i denne instruksene som Kristelig Folkeparti-regjeringen fremmet.

Denne regjeringen har i regjeringserklæringen vært tydelig på at vi ønsker å avskaffe ordningen med kirkeasyl. Vi mener det er et forsøk på å overprøve lovlig fattede vedtak i en rettsstat. Vi har nå satt i gang en prosess hvor Politidirektoratet er i dialog med Kirken for å finne en fornuftig løsning på denne utfordringen.

Det som har skapt debatt denne uken, er et konkret tilfelle hvor politiet har hentet ut tidligere asylsøkere som ikke oppholder seg lovlig i Norge. Det ble gjennomført innenfor de retningslinjene som Bondevik-regjeringen ga i 1999. Så vi skal fortsatt ha respekt for kirkerommet – det er viktig for denne regjeringen – men samtidig er det viktig at folk forholder seg til de lovlig fattede vedtak i rettsstaten Norge.

Geir S. Toskedal (KrF) [10:19:09]: Jeg takker for svarret, men kirkeasyl har vært en historisk ordning det har vært tverrpolitisk enighet om. Ja, dagens regler er 15 år gamle, og etter det har vi kanskje fått flere nye typer saker, bl.a. konvertittsaker.

Nå vet vi at ifølge den asylavtalen som vi nettopp har jobbet med, skal en utredning være på gang, der vi vet at både FN og EUs retningslinjer sier at kanskje noen av disse konvertittsakene og kirkeasylsakene da hadde vært lovlige – altså at de har rett til lovlig opphold. Jeg ser samtidig at det kan være en utydelighet ute og går om hva som er et hellig rom.

Da er mitt spørsmål: Hvor langt er dette arbeidet kommet med tanke på asylavtalen for å komme videre på dette punktet?

Statsråd Anders Anundsen [10:20:06]: Vi har satt i gang arbeidet med utredning, og som representanten er kjent med, konsulterer vi samarbeidspartiene i Stortinget om hvordan sakene etter samarbeidsavtalen oppfylles. Men jeg synes det er riktig å understreke – siden representanten tar opp konvertittsaker – at dette er et spørsmål som blir vurdert av UDI og UNE under behandling av asylsaken, og jeg synes det er underlig at en representant i den folkevalgte forsamling mener at det skal være opp til ulike menigheter å sette seg over vedtak fattet av forvaltningsorganer hvor alle disse forholdene er vurdert. Hele konseptet med kirkeasylordningen, som representanten mener har mange hundre års historie, er altså en overkjøring av rettsstaten og lovlig fattede vedtak.

Jeg kan ikke forstå annet enn at det er i alles interesse at denne typen ordninger benyttes i minst mulig grad. Derfor er det viktig for oss å være i dialog med Kirken for å finne en varig løsning og ordning på dette, slik at vi ikke stimulerer til at noen forsøker å unndra seg lovlig vedtak.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:21:19]: Først må jeg på vegne av den lovgivende forsamling få lov til å si at vi er i vår fulle rett til å diskutere utgangspunktet for lovene. Det representanten Toskedal også var opptatt av, er at vi i samarbeidsavtalen har noen punkter om å gå gjennom behandlingen av konvertitter. Man vet at i visse tilfeller blir personer som har konvertert fra f.eks. islam til kristendom, bedt om bare å holde seg tause om at de er kristne når de blir sendt tilbake til et land der de er i fare for å bli drept dersom de har konvertert. Nettopp en sånn type gjennomgang må kunne diskuteres i denne sal.

Jeg har registrert, og ser nå også, at justisministeren er tydelig på at han vil avskaffe ordninga med kirkeasyl. Samtidig ser jeg også at biskopene er veldig tydelige på at de ikke synes det er en god ordning. I helgens sak er det en frimenighet som også er aktuell, så det er ikke bare Den norske kirke justisministeren trenger å ha en dialog med, men også trossamfunnene. Hvis det er riktig at trossamfunnene ikke ønsker å avvike ordninga, hvordan ønsker justisministeren å sikre at det skjer innen julen 2014, slik han har sagt?

Statsråd Anders Anundsen [10:22:21]: Det siste er nok en sammenblanding. Det jeg har sagt, er at det ikke vil bli gitt noe amnesti i julehøytiden i 2014. Så skal vi, i dialog med Kirken og andre trossamfunn, jobbe for å finne en løsning som gjør at vi slipper at noen forsøker å omgå lovlig fattede vedtak.

Jeg har ingen interesse av å legge noe lokk på debatten i Stortinget. Snarere tvert imot synes jeg det er veldig bra at alle forhold debatteres i Stortinget. Det jeg synes er et paradoks, er at enkelte ser ut til å gå til forsvar for et system på utsiden av systemet fordi man er uenig i de vedtakene som blir fattet basert på det flertallet i denne sal har satt av regler, og de instruksene som UDI og UNE skal forholde seg til. Det er det jeg synes er betenkelig i en rettsstat – som jeg forutsetter at representanten Ropstad er enig i at vi har: at man skal forsøke å legitimere et system på utsiden av rettsstaten fordi en enkelt menighet mener at vedtaket fattet av myndighetene er feil.

Presidenten: Eirik Sivertsen – til oppfølgingsspørsmål.

Eirik Sivertsen (A) [10:23:31]: Ordningen med kirkeasyl har, som tidligere spørsmålsstillere har vært inne på, vart i mange år. Det er også en tradisjon å respektere kirkerommets fred som hellig grunn. Jeg forstår at justisministeren har behov for å markere handlekraft, men jeg synes likevel det er litt underlig at man nesten som en provokasjon går løs på kirkeasylet. Jeg forstår at politiets framgangsmåte i Kristiansand har vakt reaksjoner.

Når det er sagt, kan jeg være tydelig på at Arbeiderpartiet ikke synes at kirkeasyl er ønskelig. Men vi har likevel valgt å respektere den tradisjonen som har vært, og også gitt noen retningslinjer om hvordan dette

skulle håndteres, fordi det har vært en langvarig tradisjon.

Mitt spørsmål til justisministeren blir: Nettopp fordi han også selv henviser til de retningslinjene som finnes, er det med dette gitt politiske signaler om hvordan dette skal håndteres, og er ikke justisministeren da enig i at når det er politisk bestemt hvordan det skal håndteres – hvis man skal avskaffe det – kan man ikke overlate det til en debatt mellom Kirken og Politidirektoratet, man må ha en politisk beslutning om det?

Statsråd Anders Anundsen [10:24:43]: Jeg er helt enig, og de retningslinjene er altså laget av regjeringen, så det er i tilfelle regjeringen som politisk må behandle eventuelle endringer av retningslinjene. Men vi har altså ikke endret retningslinjene, de fungerer utmerket slik det er i dag. Hvis det er behov for å gjøre endringer i retningslinjene basert på den dialogen som vi nå vil ha med kirkesamfunn og ulike trossamfunn, vil vi selvfølgelig vurdere det.

Jeg er glad for at Arbeiderpartiet fortsatt er imot kirkeasyl, selv om det ikke var veldig markert i deres regjeringsperiode. Men jeg må si at jeg også reagerer på at representanten mener det er grunn til å reagere sterkt på politiets handlemåte i Kristiansand. Jeg er helt fundamentalt uenig i det. Den pågripelsen og utsendelsen skjedde i henhold til de retningslinjene som ble vedtatt av Bondevik-regjeringen, som ble fulgt opp av Arbeiderparti-regjeringen, og som også følges av denne regjeringen.

Det skapes mye diskusjon om påstander basert på informasjon fra én side i denne saken. Jeg tror det er viktig å ha med seg hele bildet før man konkluderer.

Presidenten: Jenny Klinge – til oppfølgingsspørsmål.

Jenny Klinge (Sp) [10:25:51]: Spørsmålet om kyrkjeasyl vekker mange følelser, og det hører vi også her i dag. Vekslende regjeringar har hatt som politikk at kyrkjerommet er heilag, og at bruk av tvangsmiddel frå det offentlege ikkje høyrer heime der. Flyktning- og asylpolitikken har mange aspekt, og hovudlinene i denne politikken er det stort sett brei einigheit om.

Eg trur det er viktig å understreke at talet på dei som sit i kyrkjeasyl, ikkje er stort. Kyrkjelydane avgjer sjølve om dei ønskjer å ta mot personar og gje dei beskyttelse. Eg trur nok at mange ikkje opplever det å sitje i kyrkjeasyl som ei frihamn. Tvert imot er det ein fortvila situasjon for dei som er involverte.

Eg ser at det utan tvil er fleire sider ved denne saka, men tykkjer likevel det er verd å stille spørsmål ved om talet på dei som sit i kyrkjeasyl, reelt sett er eit problem, og om utspelet frå justisministeren i media i går mest er eit uttrykk for eit ønske om å vise handlekraft.

Statsråd Anders Anundsen [10:26:50]: Dette utspillet skyldtes at jeg ble utfordret av en avis, og statsrådene har som vane å svare når aviser vil ha svar på sine spørsmål. Utover det har det ikke vært noe utspill fra Justis- og

beredskapsdepartementets side. Men jeg føler et behov for å forsvare politiet når de gjør ting riktig, og når de får kritikk for å gjøre ting riktig, mener jeg at det er min jobb å fortelle at de faktisk har fulgt de retningslinjene som også Jenny Klinges regjering har forholdt seg til.

Det er heller ikke riktig at det er utelukket fra maktbruk i kirkerommet. Historisk sett har vi ofte hatt kirkeasylanter som har gått i kirkeasyl uten at menighetene har ønsket det. Det har skapt store utfordringer for menighetene at det har vært sånn. Så det bildet er betydelig mer komplekst enn det representanten Klinge nå gir uttrykk for.

Retningslinjene sier at man som hovedregel ikke skal gå inn. Det har heller ikke politiet gjort her. De gikk ikke inn i et kirkerom, de gikk ikke inn i et bedehus. De gikk inn i en leilighet i en annen bygning. Det synes jeg det står respekt av, for da gjør politiet jobben sin, og det skal vi stimulere til og ikke kritisere.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:27:57]: Jeg leste i VG i desember at den nye regjeringen hadde varslet kamp om kirkeasylet, og at biskopene reagerte kraftig og fryktet at politiet skulle bli sendt inn i kirkene. Jeg har verken trådt mine barnesko i kirken eller omgått særlig biskoper til daglig, men jeg bekymrer meg veldig over at biskopene frykter regjeringen og frykter politiet.

Jeg er veldig opptatt av dialog og har lært at man kommer veldig langt med dialog. Når det gjelder dette, lurer jeg veldig konkret på fra justisministeren: Har statsråden tenkt å komme med en konkret sak til Stortinget, slik at Stortinget vil kunne bestemme om man eventuelt skal avvike kirkeasylordningen? Og kan justisministeren dermed berolige alle biskopene og kirkesamfunnene med at de ikke trenger å frykte regjeringen og politiet, fordi det er Stortinget som vil avgjøre dette?

Statsråd Anders Anundsen [10:28:52]: Det synes jeg var et meget interessant spørsmål, for kirkeasylordningen er altså ikke en lovsak, den er ingen institusjon. Den har ingen legitim beskyttelse i denne sal, den har en beskyttelse gjennom en årelang oppfatning av hvordan man skal forholde seg til kirkerommet. Men det er altså ikke slik som representanten gir uttrykk for, at dette er noe som Stortinget har vedtatt som en akseptabel ordning. Snarere tvert imot har jeg i Stortinget registrert et ganske stort flertall mot en ordning som betyr at man kan omgå lovlig fattede vedtak.

Jeg registrerer også at representanten er bekymret for at Kirken frykter departementet og regjeringen i dette spørsmålet. Jeg frykter egentlig at holdningene til biskopene bidrar til at vi ikke kan få løst denne utfordringen, for dette er ikke bare en utfordring med hensyn til en rettsstat som får menigheter til å overprøve lovlig fattede vedtak. Det er også et problem for Kirken. Det handler også om hvordan Kirken skal opptre i denne typen saker, og derfor har vi en dialog med Kirken for å se hvordan vi kan løse dette i praksis.

Karin Andersen (SV) [10:30:07]: Man kan mene mye om kirkeasyl, men opp gjennom tidene har det reddet liv. Det tror jeg vi må være enig om. Den praksisen som har vært i Norge, har jo ikke resultert i noen eksplosjon i antallet som sitter i kirkeasyl, og det er jo nettopp – som flere foran meg har sagt – fordi det er veldig krevende både for den menigheten som opplever det, og for dem som sitter der.

Nå hører vi at regjeringen skal stramme inn på ulike typer omgjøringsbegjæringer, noe som gjør at det blir mindre muligheter til å kunne se på saken om igjen. Sjøl har jeg engasjert meg i noen slike saker der noen har sittet i kirkeasyl, der vi har greid å samle inn penger slik at vedkommende har greid å få reist saken sin for det norske rettsvesen, og det norske rettsvesen har sagt at forvaltningen tok feil. Vedkommende hadde krav på asyl.

Mener statsråden at det er feil at noen på denne måten skal få reist saken sin, og se at også forvaltningen av og til faktisk kan ta feil, og at det er grunnen til at folk går i kirkeasyl?

Statsråd Anders Anundsen [10:31:18]: Når det gjelder omgjøringsbegjæringer, så har jo dette vært behandlet i Stortinget tidligere, og det er blitt vedtatt å innskjerpe reglene for omgjøringsbegjæringer. Det blir selvfølgelig iverksatt.

Jeg er ikke kjent med tilfeller som representanten Andersen konkret viser til, om at kirkeasyl skal ha reddet liv.

Jeg har selvfølgelig ingenting imot at folk samler inn penger for å gå til domstolen for å forsøke å overprøve forvaltningsvedtak. Men: Jeg vet at representanten Andersen er uenig i den innvandringspolitikken som føres i Norge, men da må hun jobbe for å endre den politikken – ikke bidra til å sikre ordninger som lager huller i en rettsstats behandling av slike saker. Det er altså slik at når du har fått endelig avslag på søknaden om asyl og skal reise ut, så er du i Norge ulovlig; du har plikt til å reise ut, og du har ingen rett til å gjemme deg i en kirke eller noe annet sted.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:32:35]: Mitt spørsmål går til justisministeren: Rett før påske slo EU-domstolen fast at det såkalte datalagringsdirektivet er ulovlig. Det er ikke hver dag at en EU-domstol slår fast at et direktiv strider mot innbyggernes grunnleggende rettigheter. Det har de gjort her. Det er bra, og dermed har en heller ikke noe grunnlag for å iverksette en massiv overvåkning av borgere uten noe grunnlag i kriminelle forhold. Jeg regner med at justisministeren sikkert er glad for det. Han har tidligere uttalt seg svært tydelig om datalagringsdirektivet og sa for to år siden bl.a. følgende:

«Jeg mener at datalagringsdirektivet egentlig handler om hva vi oppfatter at frihet er. Vi skryter av å være en nasjon hvor individet er fritt og rettssikkerheten godt ivarettatt. Etter min oppfatning er frihet fra overvåkning en helt grunnleggende del av frihetsbegrepet.»

Det var klare ord. Nå har statsråden alle muligheter til å

sikre at direktivet faktisk blir lagt bort en gang for alle – og det burde jo være midt i blinken for en som også mente at direktivet var et så klart brudd på frihetsprinsippet at det rokket ved selve fundamentet i Grunnloven.

Jeg burde vel egentlig bare forutsatt at justisministeren står ved sine ord fra den gang, men jeg spør for sikkerhets skyld: Kan vi regne med at datalagringsdirektivet nå blir lagt vekk for godt?

Statsråd Anders Anundsen [10:34:09]: Jeg synes det er veldig hyggelig at representanten siterer et usedvanlig godt sitat fra stortingsrepresentant Anundsen, selv om det er noe tid siden.

Datalagringsdirektivet er jo lagt bort. Det finnes ikke lenger, det er per definisjon fjernet som direktiv, og konsekvensen av det er at den diskusjonen på en måte er ferdig.

Så er spørsmålet om implementeringen av de tiltakene som Stortinget har vedtatt som Norges oppfølging av datalagringsdirektivet: Der har jeg lyst til å vise til det statsministeren sa i en tidligere spontanspørretime, nemlig at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte for å se hvordan en skal håndtere den situasjonen i praksis.

Marit Arnstad (Sp) [10:34:54]: Det ante meg at statsråden ikke kom til å være så klar som han var for et par år siden, og at han kom til å uttale seg litt i samme gate som statsministeren gjorde rett før påske, og som dessverre ikke er helt betryggende, nemlig at sjøl om direktivet nå er underkjent, vil en likevel vurdere de tiltakene som lå i Stortingets vedtak for et par år tilbake. Det kan jeg i og for seg forstå at statsministeren sier, fordi hun føler seg nok også litt bundet av den overenskomsten som var mellom flere partier på det området.

Fremskrittspartiet, derimot, var ikke en del av det, så det er fortsatt slik at en må kunne spørre: På hvilken måte vil Fremskrittspartiet og fagstatsråden aktivt bidra til at hele prosessen nå legges til side, slik at vi på fritt grunnlag kan diskutere hva slags regelverk vi vil ha og hva slags regelverk vi ikke vil ha i Norge på dette området – uavhengig av EU-direktivet, men også av de avtaler som Stortinget tidligere har inngått nettopp på bakgrunn av direktivet?

Statsråd Anders Anundsen [10:35:57]: Som representanten sier, var ikke Fremskrittspartiet del av noen avtale, så det må avtalepartene fortelle hvordan de eventuelt vil forholde seg til.

Det som har skjedd i EU-domstolen, er jo egentlig en understrekning av det som var spissende i den politiske diskusjonen ved innføringen av DLD i Norge. Jeg mener at vi nå har en veldig god anledning til å diskutere dette på betydelig friere grunnlag, tatt i betraktning at datalagringsdirektivet per definisjon ikke lenger eksisterer. Men den praktiske oppfølgingen må jeg få lov til å komme tilbake til.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål – først Geir Pollestad.

Geir Pollestad (Sp) [10:36:41]: Jeg har forståelse for at Fremskrittspartiet ikke er en del av avtalen som i sin tid ble inngått mellom Arbeiderpartiet og Høyre. Fremskrittspartiet er likevel medlem av regjeringen som nå sitter.

Da denne saken var oppe til debatt, var jo det som samlet motstanden mot datalagringsdirektivet, at en la til grunn et prinsipp om at en skulle samle inn informasjon om alle som oppholdt seg i Norge – og deres telekommunikasjon – for å sikre bevis i forbrytelser som fortsatt ikke var begått. Det var dette som samlet motstanden.

Da er mitt spørsmål: Når en nå lager et nytt, nasjonalt regelverk for datalagring, har en da det samme utgangspunktet, eller tar en mer utgangspunkt i de allmenne og tradisjonelle reglene for både bevissikring og personvern?

Statsråd Anders Anundsen [10:37:42]: Dette blir et litt komplisert spørsmål å svare på. Som jeg har vært inne på tidligere, er det uenighet mellom partiene som sitter i regjering om DLD. Det var vi klar over da vi forhandlet i Nydalen. Da forelå ikke dommen fra EU-domstolen. Den situasjonen vi har nå, er ny, og det betyr at vi er nødt til å følge opp dette i praksis, og se på hva det betyr for den norske implementeringen.

Så er det sterke meninger i Stortinget om dette, og det er jo helt naturlig at de sterke meningene kommer til uttrykk både i denne sal og i diskusjonene utenfor, og partiene har veldig ulike utgangspunkt for hva som er rett og galt i så henseende. Det tror jeg både representanten Pollestad og jeg må ha respekt for, og det betyr at svaret til representanten Pollestad blir det samme som jeg ga i stad, nemlig at den praktiske oppfølgingen av hvordan dette skal løses i fremtiden, må regjeringen få tid til å behandle før vi gjør noe mer med det.

Presidenten: Kari Henriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Kari Henriksen (A) [10:38:48]: I arbeidet med å regulere lagring av trafikkdata, kreves det at myndighetene klarer å håndtere balansen mellom kriminalitetsbekjempelse og personvern på en god måte. EU-domstolens avgjørelse viser hvor krevende det er å få til en slik balansegang. Det er derfor positivt at vi har en pågående debatt om hvordan vi på best mulig måte kan oppnå dette gode regelverket, som også ivaretar hensynet til folks personvern.

Etter at EU-domstolen tidligere i år kom til at datalagringsdirektivet er ugyldig, uttalte regjeringa at den nå skulle bruke tid på å gå igjennom rettsavgjørelsens betydning for det norske lovverket, og det gjentar ministeren her i dag og viser til dilemmaet som denne gjennomgangen medfører. Men det er viktig at det ikke går for lang tid før en slik vurdering legges fram, og det har ikke akkurat flommet over av saker fra regjeringa til Stortinget, så jeg lurer på: Kan ministeren gi noen tidsangivelse for når en slik vurdering vil komme til Stortinget?

Statsråd Anders Anundsen [10:39:52]: Jeg lærte meg veldig fort som statsråd at det å datofeste leveringer fra regjeringen er en usedvanlig farlig øvelse, og det vil jeg der-

for ikke gjøre denne gangen heller. Men regjeringen har et veldig sterkt press på seg for å levere raskt, nettopp fordi en har stortingsvedtaket som bakgrunn for den jobben som nå skal gjøres etter gjennomgang av dommen.

Og det er helt riktig, som representanten Henriksen sier, at forholdet mellom personvern og kriminalitetsbekjempelse er viktige dilemmaer i en rettsstat. Det gjør det også så pass komplekst at det er viktig å levere fra seg noe som er grundig gjennomarbeidet. Så jeg våger ikke å datofeste når dette arbeidet er slutført, men det er igangsatt flere prosesser i regjeringen for å følge opp.

Presidenten: Sveinung Rotevatn – til oppfølgings-spørsmål.

Sveinung Rotevatn (V) [10:40:52]: Etter at EU-domstolen gav mindretallet i denne salen rett, har flere representantar frå regjeringa gjentekne gonger sagt at vi må sørge for at dette ikkje blir eit lovtomt rom, at vi må ha reguleringar. Det ligg jo også under det statsråden no seier. Men det forstår eg ikkje. For vi snakkar ikkje om eit lovtomt rom. Vi har reguleringar. Vi har EUs personverndirektiv, vi har EUs kommunikasjonsdirektiv, som er gjennomført i e-kommunikasjonslova, og desse regulerer lagring, behandling, sikring og ikkje minst sletting av tele- og kommunikasjonsdata. Men det som skil dei frå datalagringsdirektivet, er at dei legg til grunn prinsippet om at det er borgaren sjølv som skal ha eigenkontroll med personopplysningane sine, og at det er grunnprinsippet. Det var det grunnprinsippet datalagringsdirektivet gjekk vekk frå ved å pålegge masselagring utan vidare vilkår, og ikkje minst utan mistanke, og det er det prinsippet EU-domstolen har slått ned på.

Derfor vil eg gjenta spørsmålet frå representanten Pollestad, som statsråden meinte var komplisert, og derfor ikkje svarte på: Er prinsippet om masselagring no lagt vekk i regjeringa sitt arbeid, eller er det der framleis i det arbeidet ein no gjennomfører?

Statsråd Anders Anundsen [10:42:01]: Det kommer regjeringen tilbake til. Bakteppet er at datalagringsdirektivet som sådant ikke er vedtatt i Stortinget, men implementeringen og lovendringer er vedtatt i dette storting. Det må regjeringen forholde seg til, og hvis regjeringen da skulle gjøre noe annet, må regjeringen legge frem en skikkelig sak om det.

Jeg skjønner at representanten Rotevatn er utålmodig, men jeg tror det vil være i alles interesse at det arbeidet som nå gjøres, er grundig og godt.

Hvis en skal ta motsatsen til det representanten tar opp, kan en jo også stille spørsmål ved i hvilken grad domstolens beslutning egentlig påvirker de lovendringene som Stortinget allerede har vedtatt.

Så det er mange perspektiver i denne saken som må belyses, og det kommer regjeringen til å gjøre på en grundig og god måte.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:43:01]: Da saken ble behandlet i Stortinget, mente daværende stortingsrepresentant Anundsen at dette rokket ved selve fundamentet i Grunnloven, og at det bare var de mest naive som mente at dette kunne bidra til å bekjempe kriminalitet. Og da kan det vel ikke være papiret «datalagringsdirektivet» vi snakker om, det må jo være implementeringen av det lovverket som ligger under. Derfor er det viktig å høre om justisministeren, som har store utfordringer og behov for store penger til andre store oppgaver på sitt område, ikke har noen andre oppgaver han heller vil bruke penger på, for dette er dyre tiltak, framfor å kaste penger ut av vinduet på tiltak som Stortinget har vedtatt, men som det er mulig for regjeringen å komme tilbake til Stortinget og si nei til – altså kaste penger ut av vinduet på tiltak som representanten, da han satt på Stortinget, mente brøt med Grunnloven, og som bare de aller mest naive mente ville bidra til bekjempelse av kriminalitet.

Statsråd Anders Anundsen [10:44:09]: Både jeg og Fremskrittspartiet mener det samme i dag som vi mente da det sitatet representanten Andersen viser til, ble sagt fra denne talerstolen. Dette er et spørsmål hvor regjeringspartiene har hatt en ulik tilnærming. Vi har vært uenige før vi gikk sammen i regjering. Partienes standpunkter har ikke endret seg etter det.

Men når jeg står her, står jeg her som representant for regjeringen. Regjeringen har satt i gang dette arbeidet og vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Guri Melby (V) [10:44:57]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Som ministeren er kjent med, har ESA anklaget Norge for brudd på EU-direktivet om lokal luftkvalitet. På de verste dagene om vinteren er det mange, særlig med luftveisproblemer, som ikke kan bevege seg utendørs i norske byer, som Oslo og Bergen. Dette er selvsagt en uakseptabel situasjon, og det er viktig at vi igangsetter tiltak som har virkning på kort og lang sikt.

I Norge er det kommunene som er ansvarlig myndighet for lokal luftkvalitet, og som dermed er ansvarlige for å iverksette tiltak. Dette viste statsråd Sundtoft til da hun i den ordinære spørretimen for en måneds tid siden ble utfordret av SV på hva staten vil iverksette av tiltak.

Utfordringen er at kommunene har for få verktøy til å redusere utslippene. For å greie å overholde direktivet trengs kraftigere og mye mer målrettede tiltak enn dem kommunene i dag har hjemmel til å innføre.

I Oslo har vi ønsket å innføre både forbud mot kjøring av dieslbiler på de verste dagene og å etablere lavutslippssoner der dieselskjøretøy ikke får kjøre inn. Dette er de enkelttiltakene som ville monnet mest. Blant annet i Stockholm har lavutslippssoner hjulpet veldig bra på luftkvaliteten. Bergen har bedt om mulighet til å miljødifferensiere sine avgifter.

Den rød-grønne regjeringen sa i sin tid nei til å innføre disse tiltakene, mens fra dagens regjering har vi ennå ikke

fått noe klart svar. Oslo kommune sendte et brev med invitasjon til samarbeid om dette for en måneds tid siden, men vi har ennå ikke fått svar på det brevet. Jeg håper derfor at jeg kan få et klart svar fra klima- og miljøministeren her i dag: Vil statsråden gi kommunene nye verktøy for å bedre luftkvaliteten?

Statsråd Tine Sundtoft [10:46:43]: Vi fikk 26. mars melding fra ESA om at de går videre med saken mot Norge for brudd på luftkvalitetsdirektivet. Det er riktig at jeg svarte i spørretimen at det er kommunene som har ansvaret. Vi er fra statens side opptatt av å gi kommunene handlingsrom til å ivareta dette ansvaret. Staten har bidratt direkte, bl.a. gjennom lavere avgifter til miljøvennlige kjøretøy, som betyr at Norge nå er det landet i verden som har flest elbiler. Indirekte har vi gitt kommunene anledning til å innføre køprising, forhøyede bompenger på dager med høy luftforurensing, miljøfartsgrense, midlertidige trafikkregulerende tiltak og å vedta piggdekkgebyr.

Så ser vi at ikke alle kommuner har tatt i bruk de verktøy som man har, og som er mulig å ta i bruk. Kanskje vi må ha nye verktøy for å kunne svare på det vi har fått fra ESA.

Jeg tror ikke ESA kommer til å gi seg i denne saken. Vi må gjøre noe med luftkvaliteten i en del av de norske storbyene.

Jeg tror dette også er en ny problemstilling for Norge, som nå er et av landene i Europa med størst vekst i byene, at vi må tenke politikk på en annen måte, bl.a. å redusere trafikken, fordi vi får luftforurensingsutfordringer i byene våre. Så vi er opptatt av i nær dialog med kommunene å se om en må ha nye tiltak, eller om det er kommunene som må innføre de tiltakene som en allerede har.

Jeg registrerer med glede at Oslo kommune er veldig offensiv i sin klima- og miljøpolitikk og tar denne utfordringen på alvor, så vi ønsker sammen med kommunene å få dette til.

Guri Melby (V) [10:48:36]: Jeg vil gjerne utfordre litt videre på et konkret tiltak som jeg tror ville hatt positiv effekt. Hovedkilden til lokal luftforurensing er jo veitrafikk, og for å få ned utslippene er det viktig at kommunene har mulighet til å stille krav til transportsektoren om nullutslippstandard eller lavutslippstandard.

I Aftenposten i dag tar Høyres Nikolai Astrup til orde for å stille slike krav, bl.a. til drosjenæringen, allerede fra 2015. I dag gir ikke lovverket rom for å stille slike krav, og staten har i en høringsuttalelse til et forslag fra Oslo kommune om miljøkrav til nettopp drosjenæringen, uttalt seg kritisk og sier at kommunene ikke har hjemmel til å innføre slike krav.

Så spørsmålet mitt til statsråd Sundtoft er hva hennes argumenter er for ikke å gi kommunene denne muligheten.

Statsråd Tine Sundtoft [10:49:27]: Slik representanten Melby er veldig klar over, ligger dette ansvaret i et annet departement enn Klima- og miljødepartementet. Det illustrerer hvor sektorovergripende klima- og miljøutford-

ringen er. Jeg kan ikke gi representanten et godt svar på det nå, men jeg sier at vi ønsker et nært samarbeid med kommunene, men også et nært samarbeid med de ulike departementene. Vi ønsker å sette oss ned med kommunene for å se på hva vi må gjøre for å kunne svare på denne utfordringen som ESA har gitt oss.

Jeg tror ikke dette er en problemstilling som går over, og jeg registrerer med glede flere offensive forslag fra representanten Astrup i dag. Vi skal ha et landsmøte i Høyre til helgen. Det er mange gode resolusjoner rundt miljø og klima. Forståelsen for at vi skal omstille dette samfunnet til et lavutslippssamfunn, hvor vi må gjøre noe med transportsektoren, som igjen betyr noe for luftkvaliteten i byene, er langt større nå enn for kort tid tilbake, og det tar vi med oss, sammen med kommunene, for å finne svar på denne utfordringen.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Terje Breivik.

Terje Breivik (V) [10:50:50]: Som stortingsrepresentant fra Hordaland og Bergen er eg godt kjent med denne tematikken. Eg kan stadfesta utolmodet til hovudspørjaren for å få på plass fleire verkemiddel. I Bergen veit me at eit svært effektivt verkemiddel vil vera å få kollektivtrafikken over frå dieselbussar til elektrisitet eller gass, fortrinnsvis biogass. I klimaforliket vart me samde om å få laga ein biogasstrategi for å sørgja for at ein får større køyretøy over på biogass, samstundes som me òg får på plass produksjon av gassen.

Spørsmålet er kort: Når kan Stortinget forventa å sjå ein slik biogasstrategi?

Statsråd Tine Sundtoft [10:51:39]: Slik statsråd Anundsen svarte på et spørsmål tidligere her i dag: Man må lære seg at man ikke kan si når noe kommer til Stortinget. Vi har nå vedtatt at vi skal sette i gang og utarbeide en biogasstrategi. Det er et komplisert arbeid som involverer mange departementer, men det er viktig å se om biogass kan erstatte annen form for energi. Foreløpig ser vi at det nok er ganske dyrt, så vi vil få noen av de samme utfordringene her som på andre, nye teknologiområder, hvor en må være villig til å ta en høyere kostnad i en overgangsfase. Vi har begynt å utrede dette, men jeg tør ikke si når det kommer til Stortinget.

Presidenten: Eva Kristin Hansen – til oppfølgingsspørsmål.

Eva Kristin Hansen (A) [10:52:37]: Som spørsmålsstilleren sa, er biltrafikk utfordrende når det gjelder luftforurensing, men det er også et problem med hensyn til klimagassutslipp. Skal vi få ned luftforurensingen, må vi gjøre noe med bilkjøringen og med biltrafikken. Samarbeidet med kommunene er, som tidligere sagt her, helt essensielt for å få ned biltrafikken, men man må også ta større grep enn det. Statsråden sa selv at hun ville ta et initiativ overfor andre departementer, og da lurer jeg på hvilke konkrete initiativ statsråden vil ta, kanskje særlig overfor sam-

ferdselsministeren og finansministeren, for å få ned biltrafikken. Er statsråden og hennes regjering klar for å innføre restriktive virkemidler? Er man klar for å bruke avgifter? Vi har jo sett at avgifter fungerer veldig godt når det gjelder elbiler.

Forrige representant tok opp biogass, som jo er et veldig godt egnet drivstoff, særlig for busser i de store byene, og at det er varslet en biogasstrategi. Har virkelig ikke statsråden noen formening om når den kan komme? Det er ganske viktig for oss i Stortinget å ha en formening om når ting kommer.

Statsråd Tine Sundtoft [10:53:46]: Det er et ganske komplisert arbeid å utarbeide en biogasstrategi, så vi har begynt på det arbeidet, men jeg kan ikke svare på når den kommer til Stortinget. Vi skal ha en gjennomgang av bil- og kjøretøyavgiftene for nettopp å se på hvordan man kan bruke avgiftspolitikken til å få biler som slipper ut mindre CO₂. Den norske elbilpolitikken er jo et gnistrende godt eksempel på at vi får til endringer når vi bruker avgiftspolitikken på en klok måte. Finansministeren har sagt til VG at det kan se ut til at vi nå får 3 mrd. kr mindre i statskassen i 2014 på grunn av stort salg av elbiler. Men som finansministeren sa: Dette er villet politikk. Det er en endring det har vært bred politisk enighet om for å gå i retning av lavutslippssamfunnet, som også kan tilfredsstille det ESA er opptatt av.

Presidenten: Ingunn Gjerstad – til oppfølgingsspørsmål.

Ingunn Gjerstad (SV) [10:54:51]: Som flere andre her er jeg bekymret over luftkvaliteten i Oslo. I tillegg vet vi at klima- og miljøvernministeren ligger svært dårlig an for å nå målene i Stortingets klimaforlik. Nå planlegger regjeringen utbygging av E18 inn mot Oslo med inntil 14 kjørefelt på det meste. Derfor spør jeg: Mener statsråden at utbyggingen av E18 vil forbedre eller forverre luftkvaliteten i Oslo? Og vil E18 gjøre det enklere eller vanskeligere å nå målene i Stortingets klimaforlik?

Statsråd Tine Sundtoft [10:55:33]: Vi bygger veier for å knytte landet sammen og for å gjøre trafikken tryggere. Det viktigste er hvilke biler som kjører på de veiene, for det er jo bilene som står for de store utslippene. Som jeg sa i mitt forrige svar, vil vi nå stimulere til at flere kan kjøpe lav- eller nullutslippsbiler gjennom en gunstig skatte- og avgiftspolitikk og utarbeide krav om at nye offentlige kjøretøy skal bruke null- eller lavutslippsteknologi. I tillegg jobber vi med å gjøre jernbane og kollektivtrafikk mer attraktivt. Når representanten nevner de 14 feltene her i Oslo, er det litt misvisende. De 14 feltene er både lokalveier, motorveifelt og kollektivfelt. Jeg tror at ny E18 også vil være positivt for kollektivtrafikken rundt Oslo. Vi får et sammenhengende kollektivfelt som jeg tror er bra også for utslippene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:56:54]: Klimapanelet kom nyleg med ein ny rapport som konkluderer med at tilstanden for klimaet er meir alvorleg enn vi trudde. Vi har dårlegare tid. Vi må jobbe hardare og snarast setje i verk tiltak for å unngå alvorlege konsekvensar. Klimaministeren treng ikkje gå langt for å finne tiltak som verkar. Klimaministeren har allereie tiltaka liggjande i skuffar. Miljødirektoratet foreslår ein serie tiltak som vil redusere utsleppa med opptil 8 millionar tonn innan 2020, sånn som klimaforliket krev.

Førre gongen klimaministeren var i Stortinget, sa ho at klimaforliket står fast og skal bli forsterka, og at det i statsbudsjettet for 2015 vil kome tiltak som gjer nettopp det. Men samtidig som klimaministeren seier ho skal kome tilbake til Stortinget, kjem andre ministrar løpande med forslag til tiltak som vil auke utsleppa. Regjeringa har kutta i midlane til Transnova, det er kutt i arbeidet med fangst og lagring av CO₂, ein har forkasta forslag om auka CO₂-avgift for tyngre køyretøy, det blir bygging av breiare vegar inn til dei store byane, kutt i bioenergisatsinga i landbruket og slappe klimakrav i oljeindustrien.

Det verkar som om det for denne regjeringa er enklare å kome med tiltak som aukar utsleppa, enn å kome med tiltak som skal redusere utsleppa. Mitt spørsmål til ministeren er rett og slett: Kva for dialog er det mellom klimaministeren og dei andre ministrane i arbeidet med å møte klimaforliket?

Statsråd Tine Sundtoft [10:58:52]: Det var vel ingen som ikke fikk med seg at jeg her den 12. februar sa ganske tydelig at klimaforliket står fast. Det står fast, og vi har sagt at vi skal forsterke det. Det var også denne regjeringen som ba om en rapport fra Miljødirektoratet for å få vite hvor vi står i forhold til 2020-målene når vi vet at vi har et gap på 8 millioner tonn. Vi har nå flere milepæler i klimaarbeidet. Den første er neste år: Arbeidet for å få på plass en internasjonal klimaavtale i Paris. Norge tar en aktiv rolle i det arbeidet. Sammen med EU var vi senest i forrige uke vertskap for 35 progressive land som ønsker å få en internasjonal klimaavtale. Vi jobber kontinuerlig i regjeringen, men det vi har sagt vi skal gjøre, er å arbeide for en langsiktig omstilling til lavutslippssamfunnet. Det er ingen raske løsninger på en ordentlig omstilling. Det involverer mange departementer. Derfor har vi også sagt at vi vil bruke statsbudsjettene til å komme med svar på denne utfordringen.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:00:02]: Ærleg talt, president! Dette begynner å likne på ein humorparade. Her kom akkurat det same svaret som det vi fekk på det spørsmålet vi stilte ved førre korsveg. Poenget med spørjetimen er at Stortinget skal få innsikt i kva som er arbeidet til regjeringa. Da kan ein ikkje berre leggje seg bak formuleringar i regjeringsplattforma om at dette ligg fast, om og om igjen, og at dette kjem ein tilbake til i statsbudsjettet. Da har ein jo rett og slett ikkje svart på spørsmålet som kjem frå Stortinget. Her har ein kutta i mange tiltak, noko som vil føre til auke av klimagassutsleppa. Så spør Stortinget klimaministeren gong på gong: Kva er planen for klima-

området? Klimaministeren er lei for arbeidet i regjeringa. Kva gjer klimaministeren for å møte dette? Ein kan ikkje komme dassande på Stortinget utan å komme med skikkelege svar.

Statsråd Tine Sundtoft [11:00:56]: Det er en stor utfordring å omstille et samfunn. Derfor må vi også gjøre det på en god måte. Jeg har sagt at statsbudsjettet er det viktigste verktøyet. Det legges ikke fram noe statsbudsjett mellom februar og mai. Vi har i mellomtiden lagt fram en stortingsmelding om Statens pensjonsfond utland. Vi har nær doblet miljøinvesteringene. Denne regjeringen har også i innværende års budsjett økt bevilgningene til jernbane. Vi har brukt 100 mill. kr til et felleseuropeisk prosjekt for forskning på karbonfangst på NTNU. Nye kraftkonsesjoner til vann og vind er delt ut. Vi fortsetter vår omfattende regnskogsatsing. Vi jobber med konkrete ting. Men den store omstillingen er av en slik karakter at det er ingen kjappe «quick fix»-løsninger hvor jeg kan komme til Stortinget en gang i måneden og fortelle hva vi gjør. Vi jobber tverrdepartementalt med dette. Nå nevnte jeg konkret at SPU er et tiltak som har blitt presentert siden 12. februar.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Karin Andersen.

Presidenten vil for øvrig kommentere at man kanskje kan finne andre uttrykk for måter å komme til Stortinget på enn det representanten Knag Fylkesnes brukte ved denne anledningen.

Karin Andersen (SV) [11:02:28]: En klimaminister som skal oppfylle klimaforliket, må være en lavutslipps- eller nullutslippsminister. Foreløpig er det nullutslipp av politikk og tiltak – mens andre ministre kommer til Stortinget hver måned, som denne ministeren sier det ikke er mulig å gjøre, med saker som øker klimautslippene.

Til et spørsmål fra representanten Ingunn Gjerstad i stad som gjaldt store vegutbygginger, sa ministeren: Jeg tror det er bra for kollektivtrafikken og klimaet. Det viser jo at ministeren ikke har oversikt over de klimapolitiske virkningene av tiltak som legges fram av regjeringen som helhet. Da nytter det ikke å komme i spørretime etter spørretime uten ett eneste konkret svar på hva man skal gjøre for å redusere klimautslippene, når vi vet at de må ned med 8 millioner tonn. Da vil jeg spørre: Vet klimaministeren hvor store klimautslipp det har blitt av de sakene som regjeringen har lagt fram til nå?

Statsråd Tine Sundtoft [11:03:38]: Det jeg har sagt gang på gang, er at å omstille Norge til et lavutslipps-samfunn krever innsats fra mange departementer. Det var finansministeren som kom til Stortinget og la fram nærmest en dobling av miljømandatet i Statens pensjonsfond utland. Det er samferdselsministeren som i 2014 har lagt fram økte bevilgninger til jernbane. Det er olje- og energiministeren som har gitt nye kraftkonsesjoner til vann og vind i år. Jeg har sagt at det er mitt konstitusjonelle ansvar, men regjeringen jobber sammen om dette. Det kommer og har kommet konkrete saker. Men vi sier at den

viktigste omstillingen er det vi gjør gjennom skatter og avgifter. Vi jobber nå med en grønn skattereform, som kommer på plass før sommeren. Vi jobber med skattefradrag for enøkinvesteringer. Det skjer i andre departementer enn i mitt departement. Så dette er man godt orientert om.

Presidenten: Eva Kristin Hansen – til oppfølgings-spørsmål.

Eva Kristin Hansen (A) [11:04:49]: Jeg tror det er lurt, hvis man skal få kontroll over klimagassutslippene, å ha oversikt over hvordan de ulike sektorene påvirker nettopp klimagassutslippene. SV har fremmet et glimrende forslag om å ha et klimabudsjett, nettopp for å få oversikt over hvordan de ulike sektorene påvirker utslippene. Jeg blir litt forvirret av denne seansen, for statsråden sier at det er mange steder man kan gjøre noe. Men det virker ikke som at hun har oversikten over hva som faktisk skjer. Det virker ikke som at hun ønsker å få samlet de ulike tiltakene i én strategi. Det regjeringen har sagt, er at det neppe kommer noen klimamelding. Det er nevnt at man kanskje kommer med noen tiltak i revidert. Selvfølgelig må man bruke statsbudsjettet – det er helt åpenbart. Men hvordan ser ministeren for seg at man kan få samlet alle tiltakene, slik at vi i Stortinget får innsikt i hvordan vi skal få ned de 8 millioner tonn med CO₂-utslipp og hvilken strategi regjeringen har? Det vil vi i Stortinget involveres i.

Statsråd Tine Sundtoft [11:05:49]: Nå er det denne statsråden som ba om en oversikt fra Miljødirektoratet over det gapet vi har fått. I den rapporten ser vi akkurat hvilke sektorer som slipper ut klimagass. Vi har god oversikt over dette. Derfor vet vi at vi må jobbe på tvers av sektorene. Jeg har også sagt at vi i revidert nasjonalbudsjett kommer tilbake til Norges internasjonale arbeid innenfor klima. Vi har sagt at vi ønsker å bruke statsbudsjettet til å få fram arbeidet med dette.

Når det gjelder et klimagassbudsjett, står det i nasjonalbudsjettet forventet utslipp framover. Så det er ikke alltid slik at vi trenger nye forslag om hva vi trenger i forbindelse med dette. Vi vet hva som er utfordringene. Vi har en utfordring i å få redusert klimautslippene med 8 millioner tonn CO₂. Det er det tallet denne regjeringen har fått fram. Vi vet hva utfordringene er, og vi jobber på tvers av departementene for å møte den utfordringen nasjonalt, samtidig som vi jobber internasjonalt.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings-spørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:07:00]: Til mitt spørsmål håper jeg at statsråden vil være konkret. Hun har lovet å komme tilbake til Stortinget, og nå er statsråden tilbake. Kristelig Folkeparti har i lang tid kjempet for å få på plass en klimalov i Norge. Vi mener dette er et avgjørende tiltak i klimakampen. Ifølge klimaforliket skal hensiktsmessigheten av innføringen av en klimalov vurderes.

Tidligere statsråd Solhjell gjorde ingenting med denne vurderingen etter klimaforliket i 2012. Nå har det gått

seks måneder med ny regjering og ny statsråd, og Kristelig Folkeparti er nok en gang utålmodig. Spørsmålet er: Har denne ministeren en bedre tidsplan enn den forrige?

Statsråd Tine Sundtoft [11:07:46]: Forrige gang representanten Andersen Eide stilte det spørsmålet sa jeg at vi skal starte utredningen. Vi har tatt på alvor at klimaforliket har sagt at vi skal utrede hensiktsmessigheten av en klimalov. Foreløpig er det en intern prosess i departementet. Vi vurderer innretningen på arbeidet. Vi er veldig opp-tatt av at vi legger opp til en åpen, offentlig innspillprosess, der alle vil inviteres til å bidra til utredningen. Jeg tror det er viktig å stille noen åpne spørsmål: Hva kan en slik klimalov gi oss, som vi i dag ikke har? Vi har sett hva man har gjort i andre land. De har en ulik tilnærming til dette. Vi må ha vår måte å gjøre dette på. Vi har en ganske omfattende miljølovgivning, så det er kanskje ikke loven i seg selv som er viktig. Men det er elementer i andre lands klimalov som kan være nyttig for oss å få. Så dette legger vi fram en åpen innspillsrunde om rett etter sommeren.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:08:57]: Jeg har forståelse for at det er krevende å være klimaminister og skulle omfavne nær sagt alle sektorer der det er konsekvenser knyttet til klima. Men det må bety noe når man omdanner miljøvernministerrollen til klima- og miljøvernminister. Det må bety noe også når det gjelder de andre sektorene. Jeg føler at dette nok er et savn fra Stortingets side: Hva slags rolle skal klimaministeren ha? Hva slags synspunkt skal klimaministeren kunne ha – også knyttet til de andre områdene?

Det er to aktuelle saker som kan ha stor betydning for klimaet. Det ene er et spørsmål som angår elektrifisering av Utsira – altså av oljeplattformene – og om evnen og muligheten til å legge egne politiske vurderinger til grunn når det gjelder både lønnsomhet og gjennomføring. Det andre er det...

Presidenten: Da er tiden ute ...

Marit Arnstad (Sp) [11:10:01]: Ja, da kan vi godt si: Hvordan ser statsråden som klimaminister på dette? Hvordan ønsker statsråden som klimaminister å markere seg på de ulike områdene?

Statsråd Tine Sundtoft [11:10:15]: Jeg mener at vi fikk vist for omverdenen den 13. mars i år hvordan denne regjeringen jobber med klimapolitikken. Da hadde vi regjeringens klimakonferanse, hvor flere statsråder fortalte hva de jobber med – olje- og energi-, samferdsels-, finans-, nærings- og landbruks- og matministeren – hvor også statsministeren var tydelig på at klima- og miljøministerens ansvar er å ha et sektorovergripende ansvar, mens den reelle politikken, den praktiske politikken, skjer i de departementene som har ansvaret for det. Så jeg mener at vi er ganske tydelige på at vi har startet et langsiktig omstillingsprosjekt, som krever bredt engasjement fra mange departementer. Vi fikk vist den 13. mars hvordan vi job-

ber, og vi kommer til å komme tilbake til Stortinget med politikk på dette.

Presidenten: Guri Melby – til oppfølgingsspørsmål.

Guri Melby (V) [11:11:27]: Denne debatten reflekterer at Stortinget er utålmodig etter kraftfulle tiltak for å få ned klimagassutslipp. Den reflekterer også at Stortinget nok ønsker at klima- og miljøministeren skal ta et sterkere ansvar og et tydeligere initiativ overfor andre sektorer og andre sektormyndigheter.

I en slik debatt er det mange enkelttiltak man kunne ha trukket fram og etterspurt, men én av de aller mest lavt-hengende fruktene med tanke på å redusere klimagassutslipp er i statens egen virksomhet, og da tenker jeg konkret på å kutte bruk av fossil energi til oppvarming i statlige bygg. Oslo kommune vedtok dette for noen år siden og er nå blitt oljefri. Det var relativt enkelt å gjennomføre. Dette er et marked der teknologier finnes, og der alternativene er gode. Og ifølge klimaforliket skal det ikke finnes fossil oppvarming i statlige eller kommunale virksomheter i 2018, så mitt spørsmål til statsråden er: Har statsråden tatt kontakt med sine kolleger i regjeringen for å be om konkrete planer fra de statlige virksomhetene for å sørge for at oljefyrene fases ut senest innen 2018?

Statsråd Tine Sundtoft [11:12:37]: Jeg deler representantens utålmodighet på dette området. Jeg tror mange flere deler den utålmodigheten etter de rapportene som FNs klimapanel la fram for kort tid tilbake. Vi vet nå mye mer om hva som er våre utfordringer nasjonalt, og den omstillingen dreier seg om alt fra de langsiktige prosjektene til de helt konkrete som representanten Melby nå nevnte. Svaret er selvfølgelig: Ja, det er den type ting vi diskuterer i regjeringen – hva vi kan få til på kort sikt og på lengre sikt. Dette er jevnlig oppe til diskusjon i regjeringen, men jeg kan ikke nå si noe mer om når den utfasingen finner sted.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [11:13:33]: Etter åtte år med rød-grønn regjering vet vi veldig mye om hvilken klimapolitikk som ikke kutter norske utslipp. Så har vi fått en ny regjering som har lovet å føre en bedre klimapolitikk, og derfor er det ikke rart at det vekker tiltakende oppsikt i Stortinget at statsråden først og fremst framstår som den rene ekvilibrist i å svare ingenting på spørsmål om konkrete klimatiltak.

På et tidligere spørsmål i dag svarte statsråden at det ikke finnes noen «quick fix» for klimakutt i Norge. Det er positivt feil. Det går an å kutte 1–2 millioner tonn på Mongstad, det går an å kutte en snau million på Snøhvit, det går an å kutte en snau million i Brevik – bare for å nevne 4 millioner tonn som en kan ta med én gang. Har statsråden tenkt å gjøre dette, eller har statsråden ikke tenkt å gjøre dette?

Statsråd Tine Sundtoft [11:14:27]: Jeg har ikke fått noe mandat fra verken storting eller regjering til å stoppe de konkrete utslippspunktene som representanten Hansson her nevner, i morgen. Det vi har sagt, er at vi skal ta Norge i retning av et lavutslippssamfunn. Vi er opptatt av å bruke den oljeformuen vi har, til å få til den omstillingen på en klok måte – det å bruke mer penger på forskning, på kunnskap, på infrastruktur for å gjøre det mulig at vi i framtiden kan leve av noe annet enn olje og gass i Norge. Den omstillingen tar vi på en klok måte. Vi vet at 30 pst. av statens inntekter i dag kommer fra olje og gass – vi kan ikke skru av oljekranen over natten, men vi tar den omstillingen på alvor. Vi jobber også internasjonalt for å få en pris på CO₂ som vil få fart på en slik omstilling.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hadia Tajik (A) [11:15:40]: Spørsmålet mitt går til justisministeren.

Dei siste vekene har det vore mykje diskusjon om såkalla sovevaldtekter. Spørsmåla då har vore om det er å rekna som like alvorleg som alle andre typar valdtekt, om skadepotensialet er like stort, om det kan jamstillast med f.eks. overfallsvaldtekt. Det er ei viktig sak fordi den historiske konteksten jo òg er at det er særleg i denne typen saker at kvinner har opplevd at integriteten deira vert trekt i tvil. Det er mange aktørar som har delteke i den diskusjonen, men det er éin som har glimra med sitt fråvær, og det er justisministeren sjølv. Når han har vorte spurd om dette, har hans politiske rådgjevar svart at dette er noko justisministeren ikkje kan gå inn i nå. Derfor tenkte eg at eg berre skulle gje justisministeren moglegheita til å svara på om han meiner at såkalla sovevaldtekter kan jamstillast med alle andre typar valdtekt.

Statsråd Anders Anundsen [11:16:39]: Det spørsmålet er løst i straffeloven i dag. Jeg står bak det som er straffelovens vurdering av dette. Voldtekt er voldtekt – hvis man benytter seg av personer som er i bevisstløs tilstand, eller hvis man bruker tvang eller trusler for å oppnå seksuell omgang. Så er det en gradering når det gjelder straff, som jeg er helt sikker på at representanten har oversikt over, som vi selvfølgelig må forholde oss til.

Jeg registrerer en viss frustrasjon fra justiskomiteens leder over at jeg ikke deltar i alle debattene hun ønsker jeg skal delta i. Det er nå heldigvis slik at jeg fortsatt har den frihet at jeg selv kan velge hvilke utspill fra den representanten som kommer med utspill, jeg ønsker å kommentere. Jeg kommenterer heller ikke bestandig alle utspill som kommer fra ulike psykologer eller psykiatere som har lyst til at justisministeren skal engasjere seg i en debatt. Jeg mener dette spørsmålet er ganske godt avklart: Sovevoldtekter er likestilt i loven med annen type voldtekt.

Hadia Tajik (A) [11:17:30]: Når eg har etterlyst justisministeren i denne diskusjonen, er det ikkje fordi eg finn noka glede i å bruka meir tid med justisministeren eller utveksla ytterlegare ord med vedkomande – det er fordi denne saka er viktig. Ho vedkjem veldig mange mennes-

ke. Det er eit prinsipielt viktig spørsmål. Nå er eg glad for at justisministeren i dette rommet gjev uttrykk for at sovevaldtekter kan jamstillast med alle andre typar valdtekt, men fram til nå har han vist til at dei har eit lovarbeid i departementet som gjer at han ikkje kan uttala seg om dette. Det eg då er nysgjerrig på, er: Kva i alle dagar er det justisministeren føler at han har jobba med i departementet som har gjort at han til nå ikkje har opplevd at han har kunna delta i denne diskusjonen?

Statsråd Anders Anundsen [11:18:15]: La meg først si at jeg synes det er trist at ikke representanten finner glede i å tilbringe mer tid med meg. Jeg synes det er veldig interessant og ofte svært gledelig å tilbringe tid sammen med justiskomiteens leder. Jeg synes det bidrar til gode og fruktbare politiske debatter.

Det som departementet har til vurdering, er et høringsutkast som ble sendt ut av den forrige regjeringen, som handler om å utvide voldtektsbegrepet. Det har ikke denne regjeringen tatt stilling til om den skal følge opp eller ikke. Det gjorde for så vidt heller ikke den forrige regjeringen – det lå seks måneder i departementet uten at det skjedde noe med det da, også fordi det i høringen var veldig ulike oppfatninger om det spørsmålet. Det er den siden av saken hvor jeg mener det er viktig at jeg ikke konkluderer før regjeringen har tatt stilling.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Lene Vågslid.

Lene Vågslid (A) [11:19:17]: Eg ynskjer å stille oppfølgingsspørsmålet mitt til ein annan statsråd – til likestillingsministeren.

I debatten om valdtekter har likestillingsministeren ei betydeleg rolle. Veldig mange før ho, som Bekkemellem, Huitfeldt og Thorkildsen, har vore sterke og tydelege stemmer i debatten for kvinner som har vore utsette for dette. Me veit at spesielt for desse typane valdtekter me snakkar om her, har det vore ein stor kamp for å få anerkjent dette som overgrep, og som den kriminelle handlinga det er. Hadde du flørtet med han tidlegare på kvelden? Var du kanskje full? Dette er berre nokon eksempel på spørsmål som påfører ofra ei ekstra byrde.

I april spurde Aftenposten likestillingsministeren om ho meinte det var forskjell på overfallsvaldtekter og sovevaldtekter. Det ville ho ikkje svare på då. Derfor vil eg gje likestillingsministeren moglegheita til å svare i Stortinget og gje jentene som er utsette for dette, eit klart og tydeleg svar. Er statsråden einig med oss i Arbeidarpartiet i at det på generelt grunnlag ikkje kan seiast å vere mindre alvorleg å vere utsett for ei såkalla sovevaldtekt enn for andre valdtekter?

Statsråd Solveig Horne [11:20:21]: Først vil jeg takke for at også jeg kan få anledning til å svare på spørsmål i spørretimen.

Jeg vil bare understreke veldig klart at en voldtekt er en voldtekt – en sovevoldtekt er også en voldtekt. En voldtekt er et overgrep, uansett. Det finnes bare én som er

ansvarlig for det, og det er den som har begått voldtekten.

Den viktigste oppgaven vi som politikere har – om vi sitter på Stortinget, eller om vi er i regjering – er å forhindre og å forebygge voldtekter. Rapporten fra NKVTS i vinter var veldig alarmerende. Når vi vet at 10 pst. av norske kvinner i dag er blitt utsatt for voldtekt, og bare 10 pst. anmelder og søker hjelp, har vi en stor oppgave foran oss. Det handler om holdningsarbeid og om informasjon ut til de kvinnene som er blitt utsatt for voldtekt, om at de må anmelde og søke hjelp, slik at vi kan få forebyggt de voldtektene som foregår der ute.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:21:34]: Jeg skulle gjerne ha utfordret barne- og likestillingsministeren på forebygging, men mitt spørsmål går til justisministeren. Jeg vil egentlig følge opp barne- og likestillingsministers poeng, at det er mange som velger ikke å anmelde en voldtekt. For øvrig er jeg glad for avklaringer fra begge statsrådene når det gjelder alvorligheten i såkalte sovevoldtekter.

Justisministeren har hatt et prisverdig engasjement for å bekjempe voldtekter, få flere anmeldt og få flere saker til å ende med en dom.

Som statsråden her var inne på tidligere: 10 pst. av kvinnene oppgir at de har blitt utsatt for en voldtekt – kun 11 pst. har valgt å anmelde saken. Av de sakene som anmeldes, er det en liten andel som ender med en dom. Noen sier at voldtekt er en av de tryggeste forbrytelsene, fordi så få av dem ender med en dom.

Jeg ønsker å utfordre justisministeren på: Hva gjør regjeringa for å sikre både at flere tør å anmelde en voldtekt, og at det i flere av sakene blir sikret nok bevis, slik at saken kan ende med en dom?

Statsråd Anders Anundsen [11:22:41]: Det er et veldig godt spørsmål. Jeg skal svare så godt jeg kan – innenfor de sekundene jeg har til rådighet.

For det første tror jeg dette må gjøres i et samfunnsperspektiv. Seksuelle overgrep er veldig belemet med skam, med tabu. Det er vanskelig å snakke om. Det kan berøre nære relasjoner på en måte som gjør det veldig vanskelig og komplisert. Jeg tror derfor det er viktig at alle som er involvert i disse prosessene, er tydelig på at det er viktig å anmelde – det er viktig å være fremoverlent med tanke på det å få folk til å stå opp for det de faktisk har vært utsatt for.

Innenfor mitt konstitusjonelle ansvar er jeg veldig opp-tatt av at når anmeldelsene kommer inn, skal de som anmelder, bli tatt på alvor. De skal bli fulgt opp på en skikkelig måte. Jeg har tidligere brukt eksempler hvor politidistrikter har opprettet en offeromsorg, hvor man følger dem som anmelder bl.a. voldtekt og seksuelle overgrep, helt frem til og gjennom rettssaken, for å vise at de ikke står alene. Det er en rekke tiltak innenfor dette. Det samordnes også i en egen handlingsplan mot vold og seksuelle

overgrep, en handlingsplan som må til for at vi kan bidra til å løfte anmeldelsesgraden og også antallet saker som blir pådømt.

Presidenten: Jenny Klinge – til oppfølgings-spørsmål.

Jenny Klinge (Sp) [11:24:00]: Dette temaet er viktig og vanskeleg. Diskusjonen kring såkalla sovevoldtekter den siste tida kan i verste fall få negative konsekvensar, fordi han kan føre til at talet på melde valdtekter går ned. Målet vårt er å få ned mørketalet for valdtekter, ikkje auke det.

For meg er det viktig å understreke at det straffbare forholdet ligg i å tileigne seg seksuell omgang utan at den andre parten samtykkjer. Skjerpande eller formildande omstende gjer seg gjeldande allereie i dag, noko som domstolane vurderer ved straffeutmålinga.

Det verkar ganske arrogant av justisministeren å vise til at han berre deltek i dei debattane som passar han sjølv – kommenterer det som passar han sjølv – i alle fall med tanke på spørsmålet tidlegare, om kyrkjeasyl. Det var det visst viktigare å kommentere enn fenomenet «sovevoldtekter».

Vil statsråden bidra til at debatten om valdtekter ikkje blir ein debatt om straffverdien av ugjerningane, men i staden ein debatt om korleis ein kan avdekkje, klare opp og straffe kriminelle handlingar som er gjorde? Korleis vil han i så fall gjere det, reint konkret?

Statsråd Anders Anundsen [11:25:04]: Det kan godt være at det er arrogant å si at jeg deltar i de debattene jeg selv ønsker å delta i, og ikke i veldig stor grad lar meg påvirke av justiskomiteens leder i så henseende. Men det fastholder jeg – arrogant eller ikke.

Problemstillingen er veldig viktig og veldig alvorlig. Det er helt avgjørende at vi tar den på alvor også i det politiske ordsiftet. Grunnen til at jeg mener det har vært nødvendig for meg å delta veldig aktivt i denne debatten, er at utgangspunktet er veldig avklart. I straffeloven er disse to forholdene helt likestilt. Så vil det – som representanten sier – være ulike vurderinger med hensyn til hva som er straffeskjerpende osv.

Det jeg kan bidra med for å sikre at debatten rundt disse utfordringene er ryddig og ordentlig, er å si det jeg nå har gjort. Jeg har registrert at debatten egentlig har vært ganske ryddig og god. Jeg har vanskelig for å forstå at man, basert på den straffelovgivningen vi har i dag, kan skape noen tvil om at en sovevoldtekt er like ille som enhver annen form for voldtekt.

Presidenten: Iselin Nybø – til oppfølgings-spørsmål.

Iselin Nybø (V) [11:26:11]: Jeg har lyst til å følge opp litt det spørsmålet som Ropstad stilte tidligere.

En av de største utfordringene med voldtekter er at altfor få anmelder, at altfor få blir siktet, og at det er altfor få domfellelser i disse sakene. Det må vi ta tak i, både med tanke på de kvinnene som har blitt utsatt for voldtekt, og for å unngå voldtekter i framtiden.

Sletner-utvalget la i sin tid fram forslag til en rekke konkrete tiltak om hvordan man kunne styrke arbeidet rundt dette med voldtekt. Disse tiltakene har blitt fulgt opp i varierende grad. Venstre har bl.a. tatt til orde for å opprette en egen enhet i politiet, SEPOL – som Sletner-utvalget pekte på – som kan bygge opp kompetanse på akkurat disse sakene.

Jeg vil nok en gang utfordre justisministeren på hvilke konkrete tiltak han vil sette i verk for å få flere til å anmelde, for å få flere siktet, og for å få flere domfellelser.

Statsråd Anders Anundsen [11:27:16]: Jeg legger til grunn det jeg sa i mitt forrige svar, og legger til at jeg er helt enig i at et veldig viktig grep er å styrke etterforskningsmiljøene. Nå jobber vi med Politireformen, som kan gi handlingsrom for å styrke en del spesielle etterforskningsmiljøer. Om det er riktig å ha et nasjonalt etterforskningsmiljø, eller om de nye politidistriktene får forsterket sine etterforskningsmiljøer på det området, må vi i tilfelle komme tilbake til.

Det er helt åpenbart at en av utfordringene med å få flere saker på dømt, er at dette er kompliserte saker å etterforske. Det betyr at man er nødt til å ha den spesialkompetansen som skal til for å etterforske og følge en sak helt frem til dom. Politiet har helt åpenbart fortsatt en vei å gå for å samle en slik kompetanse og gjøre etterforskningsarbeidet enda grundigere.

Jeg tror fortsatt på offeromsorgsbiten. En del av utfordringen her er at selv etter at noen har anmeldt, hender det ofte at man trekker anmeldelsen fordi presset blir for stort – dette blir det for vanskelig å stå i. Det å ha et støtteapparat rundt en for bidra til og vise at man ikke står alene i en forferdelig livskrise, tror jeg er – om ikke like viktig – nesten like viktig.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:28:31]: Dette er veldig alvorlige saker. Jeg synes det er alvorlig at justisministeren er mer opptatt av å polemisere mot lederen i justiskomiteen om arroganse eller ikke enn å se det alvorlige i at verken barne- og likestillingsministeren eller justisministeren deltar når det pågår en slik viktig, alvorlig debatt.

Problemet er at i denne debatten framføres det argumenter som f.eks. handler om delt skyld – et tema som justisministeren har ansvaret for. Det har vært oppe temaer som f.eks. at det er mindre fælt å bli voldtatt av en som en kanskje bor sammen med og er i familie med – som skulle være glad i en og passe på en – noe som kanskje er det verste tillitsbruddet i hele verden, og som gjør at alt blir utrygt. Så det er langt igjen.

Undersøkelser viser hvor alvorlig dette er, både på holdningssiden og når det gjelder hva som faktisk skjer. Jeg vil be justisministeren om å delta i det offentlige ordskiftet om dette. Det trenger de som blir voldtatt. Det trenger de som har holdninger som gjør at de begår slike overgrep.

Statsråd Anders Anundsen [11:29:42]: Jeg registrerer en oppfordring om å delta oftere i politiske debatter i media. Det skal jeg gjerne gjøre.

Presidenten: Vi er da ferdige med den muntlige spørretimen, og vi går videre til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:30:00]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten som er gjort tilgjengelig for representantene.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Kåre Simensen til kommunal- og moderniseringsministeren, bortfaller, da spørren ikke er til stede.

Spørsmål 3, fra representanten Heikki Eidsvoll Holmås til kommunal- og moderniseringsministeren, vil bli besvart av næringsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Ingunn Gjerstad.

Spørsmålene 5 og 6, fra henholdsvis representantene Sveinung Rotevatn og Bård Vegar Solhjell til utenriksministeren, vil bli besvart av ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU, på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 1

Fra representanten Kåre Simensen til kommunal- og moderniseringsministeren:

«I Sundvolden-erklæringen har regjeringen store ambisjoner på vegne av vårt næringsliv. Det er bra og følger dermed opp god rød-grønn næringspolitikk om økt satsing på innovasjon, kunnskap og teknologi. Der vi gjorde ord til handling, gjør dere handling til ord. I Finnmark tar man bort vel 39 mill. kr fra regionale utviklingsmidler for å bruke tilsvarende beløp til veiformål.

Mener statsråden at man får til mer innovasjon i finnmarkbedriftene ved en slik omprioritering?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

Spørsmål 2

Helga Pedersen (A) [11:30:25]: «I de siste ukene har vi sett at bemanning på private sykehjem hemmeligholdes fordi dette regnes som bedriftshemmeligheter. Dette betyr at et av de viktigste kriteriene for god kvalitet på tjenestene ikke er offentlig tilgjengelig informasjon. I sin politiske plattform skriver regjeringen at det er helt nødvendig

at konkurranse blir et gjennomgående element i offentlig virksomhet.

Hvordan vil statsråden sikre åpenhet om kvalitet på de tjenestene som blir konkurranseutsatt?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:30:58]: Det er viktig at det er åpenhet om kvaliteten på de tjenestene som det offentlige skal sørge for. Det gjelder både de tjenestene som det offentlige selv produserer, og de tjenestene som private leverandører utfører på vegne av det offentlige etter avtale.

Jeg har fått opplyst at Fylkesmannen i Oslo og Akershus har stadfestet Oslo kommunes vedtak om å nekte innsyn i deler av et anbudstilbud fra en privat leverandør av sykehjemstjenester. Den konkrete rettslige vurderingen som Fylkesmannen har gjort, er det ikke riktig av meg å kommentere.

Forvaltningsloven gir regler om taushetsplikt. Det offentlige – både staten og kommunene – plikter å bevare taushet om såkalte forretningshemmeligheter. Det gjelder også private leverandørers forretningshemmeligheter som det offentlige får kjennskap til i forbindelse med konkurranseutsetting av tjenester.

At enkeltopplysninger i f.eks. anbudsdokumenter unntas fra offentlig innsyn, betyr ikke at det generelt er lite åpenhet om kvaliteten på konkurranseutsatte tjenester. Jeg understreker at statlige tilsynsmyndigheter, som skal føre kontroll med kommunenes utførelse av lovpålagte plikter og tjenester, har fullt innsyn også hos private som utfører slike tjenester for kommunen. Det betyr f.eks. at dersom bemanningssituasjonen i et sykehjem er uforsvarlig lav, vil tilsynsmyndigheten kunne gi pålegg om å rette opp dette forholdet, slik at tjenesten tilfredsstiller lovens krav. Et slikt pålegg vil være offentlig tilgjengelig informasjon.

Brukerundersøkelser som kommunene selv gjennomfører, vil også gi viktig informasjon om kvaliteten på tjenestene. For eksempel publiserer Oslo kommune sin brukerundersøkelse blant sykehjemsbeboere på Internett. Ifølge undersøkelsen gjelder denne både kommunale og privatdrevne sykehjem.

Min klare oppfordring til offentlige virksomheter vil være at man er åpen om kvaliteten på tjenestene så langt ikke lovverket er til hinder for det.

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Helga Pedersen (A) [11:33:29]: Jeg har forståelse for at statsråden ikke kan gå inn i den enkeltsaken som Fylkesmannen i Oslo og Akershus har vært inne i, men det som er sakens kjerne, er jo at det er oversikten over hvordan de enkelte postene bemannes, som Fylkesmannen mener er taushetsbelagt. Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus har jo i Kommunal Rapport reagert veldig sterkt på det, og han sier:

«Jeg ville visst hva slags type personell som til enhver tid er på jobb for å ivareta min mor når hun er på sykehjem. Som pårørende er det noe man absolutt har interesse av å vite.»

Er statsråden enig i Knut Fredrik Thornes uttalelser, og

vil statsråden sikre at lovverket gir nødvendig innsyn i bemanning, både på private og offentlige sykehjem, på f.eks. dag- og nattetid?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:34:29]: Jeg er enig i at vi som brukere, og vi som offentlige myndigheter, skal ha innsyn i kvaliteten på tjenestene. Det er viktig med åpenhet. Samtidig må vi også ha respekt for det som defineres som forretningshemmeligheter, og da må vi forholde oss til det lovverket som gjelder. Mitt inntrykk er at det er blitt mer åpenhet rundt kvaliteten på tjenestene etter at flere kommuner har gjennomført enten brukervalg eller konkurranseutsetting, fordi at man da også får prøve tjenestene mot hverandre.

Helga Pedersen (A) [11:35:12]: Jeg takker for svaret, men jeg synes faktisk ikke det var spesielt tydelig. Det som er sakens kjerne, er jo at bemanning på ulike poster og om man har sykepleiere på vakt på nattetid, betraktes som en forretningshemmelighet. Kan statsråden helt tydelig si om han vil ha åpenhet rundt disse tingene, sånn at bemanning ikke betraktes som en forretningshemmelighet i framtiden?

For det andre: Når regjeringen argumenterer med at konkurranse er viktig for å fremme kvalitet på velferds-tjenestene, er det ikke da helt nødvendig å sikre at forvaltningsloven og øvrig regelverk faktisk sikrer innsyn i hvordan kvaliteten er, sånn at både pårørende, pasienter og tillitsvalgte – her fra Sykepleierforbundet – har nødvendig innsyn i det?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:36:05]: Jeg mener vi må skille mellom det som handler om forretningshemmeligheter i et anbudsdokument, og det som handler om måling av kvalitet i tjenesten. Hvis det er slik at Arbeiderpartiet ønsker innsyn i anbudsdokumentene og det som blir definert som forretningshemmeligheter, må Arbeiderpartiet ta initiativ til å endre loven. Så langt har jeg ikke sett at Arbeiderpartiet har tatt initiativ til det.

Det som er viktig for oss, er å sikre at det er åpenhet, innsyn og kontroll med tjenestene, enten de utføres av private eller av det offentlige. Den åpenheten er der, og den skal være der. Min klare oppfordring, både til kommuner og til dem som har ansvaret for tjenestene, er mest mulig åpenhet, slik at både brukere, pårørende og offentlige myndigheter kan ha innsyn i kvaliteten på tjenestene.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Heikki Eidsvoll Holmås til kommunal- og moderniseringsministeren, besvares av næringsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet tas opp av representanten Ingunn Gjerstad.

Ingunn Gjerstad (SV) [11:37:26]: «Det er mangel på læreplasser. I fjor fikk bare 68 pst. av de som søkte, muligheten til å bli lærlinger. For få læreplasser er et alvorlig hin-

der for god rekruttering av fagarbeidere i framtiden. Etter å ha oppdaget at de brukte bedrifter som ikke var lærebedrifter, skal Oslo kommune nå bruke innkjøpsmakten sin til å sørge for at det utdannes flere fagarbeidere.

Når vil regjeringen sørge for at statlige offentlige anskaffelser av en viss størrelse alltid stiller krav til at leverandør har lærling?»

Statsråd Monica Mæland [11:38:07]: Jeg er enig med representanten i at lærlinger er viktig for å sikre god rekruttering av fagarbeidere i framtiden. Det er norsk næringsliv avhengig av, og det er viktig både for offentlige oppdragsgivere og leverandører til det offentlige at vi har gode fagarbeidere til å gjøre jobben.

Det er derfor bra at § 3-11 i forskrift om offentlige anskaffelser gir adgang til at en offentlig oppdragsgiver kan sette som betingelse at norske leverandører skal være tilknyttet en offentlig godkjent lærlingordning. Denne bestemmelsen er et sentralt virkemiddel som offentlige oppdragsgivere kan bruke til å sikre at utførende virksomheter tar inn flere lærlinger. Det bidrar til at flere elever får lærlingplass, og til at norsk arbeidsliv på sikt har tilgang til nok og riktig kompetanse.

Jeg er derfor veldig positiv til at Oslo bystyre har vedtatt at byrådet i forbindelse med kontrakter om vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter har fullmakt til å vurdere krav om tilknytning til offentlig godkjente lærlingordninger for norske leverandører. Det er også bra at byrådet har fulgt opp bystyrets vedtak med å stille enda strengere krav i kontrakter der det er relevant, og uavhengig av om arbeidet utføres av hovedleverandør eller underleverandør. Alle statlige oppdragsgivere har en slik adgang til å stille krav om lærlingordninger. Det følger direkte av forskriften.

Jeg forutsetter at statlige oppdragsgivere foretar en slik vurdering i forbindelse med større offentlige anskaffelser og benytter seg av denne adgangen når det er hensiktsmessig.

Om det er hensiktsmessig å sette krav om en godkjent lærlingordning i forbindelse med en offentlig anskaffelse, avhenger både av hva anskaffelsen gjelder, og om det er behov for lærlingplasser i vedkommende bransje. I tråd med slik vedtaket i Oslo bystyre ble utformet, mener jeg det derfor ikke er fornuftig med et generelt pålegg om å ta inn et krav om lærlingordninger. Statlige oppdragsgivere bør foreta en grundig og konkret vurdering av om det i forbindelse med den enkelte anskaffelse er relevant å kreve at leverandør er tilknyttet en lærlingordning. I denne vurderingen må offentlige oppdragsgivere ikke bare vurdere hva som er fordelaktig på kort sikt, men også ta med i betraktning at krav om lærlinger i dag gir gode fagarbeidere i morgen, og dermed er med på å sikre gode leveranser til det offentlige i framtiden. Jeg oppfordrer derfor alle offentlige oppdragsgivere til å kreve at leverandør er tilknyttet en lærlingordning når det er relevant.

Ingunn Gjerstad (SV) [11:40:40]: Jeg er glad for at næringsministeren er opptatt av temaet. Jeg vil minne om at staten gjennom samfunnskontrakten med partene i ar-

beidslivet har forpliktet seg til å skjerpe inn praktiseringen av denne loven. Og som statsråden påpeker, man kan stille krav.

Mitt spørsmål er om statsråden kan utdype dette: Er det blitt stilt slike krav i noen tilfeller? Er det sånn at man har begynt å gjøre dette i konkrete prosjekter som staten er oppdragsgiver for, f.eks. innenfor bygging, eller er det bare sånn at man stiller krav om at leverandører er godkjent lærlingbedrift? Kan vi heretter forvente og stort sett alltid treffe lærlinger i offentlige byggeprosjekter?

Statsråd Monica Mæland [11:41:30]: Jeg kan ikke redegjøre for konkrete prosjekter der dette er gjort, men staten har stor kjøpekraft, og staten foretar konkrete vurderinger knyttet til enkeltkontrakter. Det har man anledning til, og jeg mener at det skal man vurdere i det enkelte tilfelle.

Så skal vi også se på om vi har andre virkemidler. Vi står nå foran en enorm revisjon av anskaffelsesreglementet. Vi får et lovutvalgs framstilling den 10. juni, og vi kommer til å sende på høring et forslag til endring, som først og fremst går ut på å forenkle og å forbedre de offentlige anskaffelsesreglene. Det gjør også at flere leverandører skal kunne levere til det offentlige, og det gir i sin tur også mulighet for flere lærlinger i det private næringsliv.

Ingunn Gjerstad (SV) [11:42:21]: Vi er også opptatt av lærlinger i det offentlige næringsliv. Det er altså et mål i denne samfunnskontrakten å øke antall nye lærekontrakter med 20 pst. fra 2011 til 2015. Ut fra dagens nivå må vi altså opp med 3 000 for å klare det. Kan næringsministeren si noe om hvilke tiltak hun vil stimulere til fram mot 2015 for at disse leverandørene skal nå dette målet?

Statsråd Monica Mæland [11:42:51]: Mitt ansvar er det offentlige anskaffelsesreglementet, og det jeg kan bekrefte, er at vi nå skal ha en grundig revisjon av det reglementet, og vi skal vurdere hvilke virkemidler som er hensiktsmessig. Men det er slik at alle anskaffelser i dag har adgang til å kreve at bedriftene som leverer, har godkjente lærlingplasser.

Spørsmål 4

Svein Roald Hansen (A) [11:43:27]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU:

«Ifølge ESAs resultattavle har etterslepet på implementering av nye rettsakter økt fra 0,9 pst. i juli 2013 til 1,8 pst. per februar 2014. Antall rettsakter som er vedtatt i EU, men ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen, rundt 600, er det høyeste på lenge, ifølge opplysninger fra EEAS. I Stortinget 26. mars sa statsråden at vi har «tatt tak i etterslepet av uinnlemmede rettsakter på norsk side og fått ned det etterslepet betraktelig».

Hva bygger statsråden dette på, og hva vil han gjøre for å få implementeringsetterslepet ned igjen under 1 pst.?»

Statsråd Vidar Helgesen [11:44:20]: EU-markedet er det desidert viktigste markedet for norsk næringsliv, og regjeringens målsetting er å sikre norske bedrifter best mulig tilgang til dette markedet. Da er det viktig å begrense forsinkelser i innlemmelse og gjennomføring av nytt EØS-regelverk.

Når det gjelder innlemmelse av nytt EU-regelverk i EØS-avtalen, medfører det riktighet at antall rettsakter som er vedtatt i EU, men ennå ikke tatt inn i avtalen, er på nesten 600. Innlemmelse av nye rettsakter krever at sakene også er klarert av våre EFTA-partnere samt av EU-siden, og derfor er det bare ved felles anstrengelser og innsats at etterslepet kan bli vesentlig redusert. Det er i denne sammenheng verdt å merke seg at det er stadig flere saker hvor vi venter på behandlingen på EU-siden, og at ballen ikke ligger hos oss.

Det har imidlertid skjedd en betydelig reduksjon i antall saker som ligger til en første avklaring på norsk side etter at den nye regjeringen tiltrådte i fjor høst. Siden november har antallet slike saker blitt nesten halvert fra rundt 200 til drøyt 100. Hvis man inkluderer de sakene hvor EFTA-siden forhandler med EU, blir det tallet noe høyere, men det gir likevel en indikasjon på at den vektleggingen regjeringen har av å få ned etterslepet og en mer effektiv klarering av rettsakter på norsk side, har hatt en positiv effekt.

Så legger vi nå opp til å gjennomføre felles tiltak i EFTA-regi samt nasjonale tiltak i tillegg til de nasjonale tiltakene i hvert enkelt EFTA-land, som vi forventer vil ha en positiv effekt på etterslepet på noe lengre sikt. Det er grunn til å tro at resultatene av dette kommer til å begynne å vise seg senere i 2014.

Med hensyn til den nasjonale gjennomføringen av nytt EØS-regelverk i norsk rett viser ESAs resultattavle at Norge per 11. november 2013 hadde såkalt gjennomføringsunderskudd på 1,8 pst. For 24 direktiver var Norge forsinket i den nasjonale gjennomføringen. Det er en dobling siden forrige resultattavle og er et resultat av forsinkelser i perioden mai–november 2013. Tilsvarende som for etterslepet i innlemmelse av nytt regelverk i EØS-avtalen er forsinkelser i den nasjonale gjennomføringen uheldig for konkurransevilkårene for norsk næringsliv. Vår målsetting er derfor en vesentlig reduksjon i gjennomføringsunderskuddet i løpet av 2014.

Regjeringen jobber med en Europa-strategi, hvor effektiv innlemmelse og gjennomføring av EØS-regelverk inngår som en prioritert oppgave. Vi utarbeider også nye prosedyrer for forvaltningens arbeid med EØS- og Schengen-saker. Jeg forventer at dette vil bidra til en vesentlig og varig reduksjon i forsinkelsene til beste for norsk næringsliv og andre berørte parter.

Svein Roald Hansen (A) [11:47:07]: Jeg forstår nå på svaret fra statsråden at den setningen jeg siterte fra hans redegjørelse i spørsmålet mitt, om at vi har «tatt tak i etterslepet av uinnlemmede rettsakter på norsk side og fått ned det etterslepet betraktelig», er en slags tredje målemetode, som han bruker for å framstå mer handlekraftig. Jeg forstår behovet for å framstå handlekraftig når man har gått så

høyt på banen, men jeg tror det skaper mer forvirring enn noe annet om man i tillegg til å operere med det offisielle «scoreboardet», som det heter på EU-siden, altså implementering etter at det er tatt inn i EØS-avtalen, skal operere med de som står i kø for å bli tatt inn. Hvis man så skal splitte opp det på ulike land, tror jeg forvirringen blir total. Jeg tror man bør konsentrere kreftene om å ta tak i de reelle utfordringene, som for det første er å bli enig med våre EFTA-partnere og for det andre å implementere det når vi har tatt det inn i EØS-avtalen, inn i norsk lov.

Statsråd Vidar Helgesen [11:48:10]: Jeg er enig i at det ville være forvirrende dersom vi skulle begynne å lage resultattavler over hva vi gjør på norsk side, men i en debatt om hva vi faktisk gjør på norsk side, fant jeg grunn til å peke på at vi har tatt tak i dette etterslepet og gjort det vi kan på norsk side – i regjeringen og i norsk forvaltning. Det har selvsagt også betydning fordi det er et signal til våre EFTA-partnere om at dette er noe vi tar alvorlig. Det gir oss en bedre argumentasjon når vi både overfor EFTA-partnere og overfor EU peker på at vi tar dette alvorlig.

Så arbeider vi mer konkret med felles tiltak på EFTA-siden for å igangsette den formelle EØS-prosessen tidligere for å få brakt politiske, rettslige og faglige aspekter frem på et tidligere tidspunkt, og vi arbeider med innføring av en mer forenklet prosedyre for teknisk regelverk – noe vi er i dialog med EFTA-partnere om for at dette samlet sett skal ha en positiv effekt.

Svein Roald Hansen (A) [11:49:12]: Statsråden har helt rett i at dette er komplekst. Det ligger ikke bare til oss, det ligger også til våre to EFTA-partnere Liechtenstein og Island. Der har vi Liechtenstein på den ene siden som er meget kjapp, som ikke har noen av de beskrankningene vi har når det gjelder utfordringer knyttet til finansbyråer osv., som vi diskuterte i Europautvalget tidligere i dag, og på den annen side har vi Island, som har en mer omstendelig og tidkrevende prosedyre enn det Norge har. Så vi står litt i midten. Det er veldig bra at regjeringen forsøker å arbeide også med våre EFTA-partnere.

Det som nå forsinkes, eller som lager en kø, før vi kan ta det inn i EØS-avtalen, er bl.a. å få en institusjonell avtale om finansbyråene og andre byråer. Kan statsråden si noe om hvor det arbeidet ligger?

Statsråd Vidar Helgesen [11:50:19]: Representanten Hansen har helt rett i at arbeidet med finanstillysnene er en viktig sak og den viktigste enkeltsak når det gjelder behovet for å finne løsninger, også fordi en masse rettsakter blir liggende så lenge hovedspørsmålet om tilknytning til finanstillysapparatet ikke er avklart.

Vi arbeider på norsk side med Liechtenstein og Island med å fremme forslag. Vi er i dialog med EU-siden. Vi fører dialog med medlemsstatene. Det er ingen sak som finansministeren og jeg tar hyppigere opp med våre europeiske motparter, for dette er et veldig viktig spørsmål for norsk finansnæring og også for nordiske finansmarkeder, siden vi er så tett integrert. Derfor er et av initiativene våre

å arbeide nærmere med våre nordiske kolleger for å få en fortgang i dette.

Spørsmål 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Sveinung Rotevatn til utenriksministeren, vil bli besvart av ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU, på vegne av utenriksministeren.

Sveinung Rotevatn (V) [11:51:42]: «Oslo-konferansen om dei humanitære konsekvensane av atomvåpen i 2013 og oppfølgingskonferansen som nyleg fann stad i Nayarit, Mexico, har illustrert ei aukande global merksemd knytt til atomvåpen.

Kva er utanriksministeren si haldning til eit eventuelt internasjonalt forbod mot atomvåpen?»

Statsråd Vidar Helgesen [11:52:07]: Målet om en verden fri for kjernevåpen er allment anerkjent i så vel FN som NATO. Samtidig må vi erkjenne at en slik verden ligger langt fremme i tid.

Arbeidet innenfor Ikke-spredningsavtalen, NPT, har lenge vært preget av manglende fremdrift. Dette gjaldt i noen grad også tilsynskonferansen i 2010, men i den konferansens sluttokument slo man utvetydig fast visjonen om en kjernevåpenfri verden. Dokumentet og de 64 oppfølgingspunktene omfatter alle deler av NPT: nedrustning, ikke-spredning og fredelig bruk av kjerneteknologi. Dokumentet viser dessuten til generalsekretæren i FNs fempunktsplan fra 2008, til de humanitære konsekvensene av kjernevåpen og understreker alle lands plikt til å respektere humanitærretten og folkeretten.

Sluttokumentet dannet utgangspunktet for konferansen i Oslo i mars 2013 og oppfølgingskonferansen i Nayarit i februar i år. Disse to fagkonferansene har hatt betydning fordi de har bidratt til å få frem fakta om kjernevåpen og konsekvensene av bruk av slike våpen. Dette har skapt nytt engasjement, bredt eierskap og en fornyet interesse for å diskutere kjernevåpen.

Under det forberedende møtet til neste års tilsynskonferanse, som pågår i dette øyeblikk, har det vært bred oppslutning om betydningen av å fokusere på de humanitære konsekvensene av en kjernevåpendetonasjon. Under møtet har USAs viseutenriksminister for nedrustningsspørsmål uttalt at USAs arbeid med å redusere og på sikt eliminere kjernevåpen har vært motivert nettopp av kjernevåpenenes innvirkning på menneskeheten.

I likhet med den forrige regjeringen deler denne regjeringen visjonen om en atomvåpenfri verden. Det er viktig å understreke at formålet med det humanitære initiativet har vært å oppnå resultater på vei mot denne visjonen.

Kjernevåpen er en sentral del av NATOs avskrekkingsstrategi, og det strategiske konseptet fra 2010 slår fast at NATO vil forbli en kjernefysisk allianse så lenge det finnes slike våpen. Dette var noe også tidligere statsminister Jens Stoltenberg viste til da han ble utnevnt til alliansens nye

generalsekretær. Han viste også til at han hadde vært med på å vedta det strategiske konseptet på toppmøtet i Lisboa i 2010. Her er denne regjeringen helt på linje med den forrige. NATO har tatt inn president Obamas visjon om en kjernevåpenfri verden i sitt strategiske konsept, men legger samtidig til grunn at NATO må ha kjernevåpen, så lenge det finnes kjernevåpen i verden. Regjeringen holder fast ved denne visjonen. Verken vi eller den forrige regjeringen har tatt til orde for noe forbud.

Det hører også med i dette bildet at siden den kalde krigen har NATO redusert antallet atomvåpen betydelig og også redusert den samlede betydningen av kjernevåpen i alliansens strategi.

Formålet med det humanitære initiativet har vært å skape fremdrift innenfor NPT frem mot tilsynskonferansen i 2015. Frem mot konferansen skal vi arbeide aktivt for at dette humanitære perspektivet ytterligere forankres i NTP-samarbeidet og bidrar til en ny handlingsplan som legger klare rammer for fremdrift i årene som kommer.

Sveinung Rotevatn (V) [11:55:12]: Eg vil gjerne følge dette med at Noregs haldning ligg fast.

Gjennom å arrangere den første konferansen om dei humanitære konsekvensane av atomvåpen i Oslo i fjor har Noreg definitivt bidratt til å skape eit nytt og etterlengta momentum i debatten. Det kan likevel synast som om Noreg no unnlèt å gje uttrykk for ein visjon om kva det initiativet skal føre til. Ut frå signal som underteikna har fått, verkar det som om den norske delegasjonen – seinast i førre veke – i samband med NTP Preparatory Committee i New York kort summert gav uttrykk for følgjande: at Noreg ikkje ønskjer eit forbod mot atomvåpen på dette tidspunktet, at vi meiner ansvaret for å vidareføre initiativet ligg hos andre statar, og at vi ikkje vil ønskje Østerrike velkomen som arrangør av ein ny konferanse dersom det blir starten på ein forbodsprosess.

Er det rett at dette er Noregs offisielle haldning som blir presentert i internasjonale fora?

Statsråd Vidar Helgesen [11:56:14]: Norges holdning er at vi støtter den langsiktige visjonen om en kjernevåpenfri verden. Det ligger fast. Vi anser at det humanitære initiativet har vært nyttig for å skape fremdrift innenfor NTP-forhandlingene, og det er en linje vi vil fortsette å følge. Det forberedende møtet for tilsynskonferansen i 2015 pågår nå i New York, og utenriksministeren vil orientere nærmere om utfallet av forberedelsesmøtet når han holder sitt innlegg i interpellasjonsdebatten om disse spørsmålene den 5. juni. På det tidspunktet kan man også lettere gjøre opp status for arbeidet.

Det er viktig at vi holder på vår NATO-forpliktelse, at vi samspiller godt med viktige allierte for å få satt atomnedrustning på dagsordenen også i NATO, men at vi samtidig holder fast ved at NATO har kjernevåpen og skal ha kjernevåpen så lenge de finnes.

Sveinung Rotevatn (V) [11:57:19]: Eg trur både eg og fleire representantar ser fram til interpellasjonsdebatten som kjem, og ser fram til grundigare svar då.

Det er no likevel eingong slik at det er veldig mange som meiner at det å jobbe for at ein no, i løpet av kort tid, kan få ein internasjonal konvensjon om eit forbod mot kjernevåpen, vil bidra til nettopp å flytte oss nærare visjonen som statsråden snakka om, og til at vi får fortgang i arbeidet med faktisk å få ei atomvåpenfri verd.

Så vil eg slutte av med å stille eit siste spørsmål, og eg ønskjer gjerne at statsråden skal svare ja på at Noreg ønskjer eit forbod mot atomvåpen. Det statsråden seier er at Noreg deler ein visjon om ei verd fri for kjernevåpen. Kan statsråden forklare skilnaden på dei to?

Statsråd Vidar Helgesen [11:58:07]: Når vi deler en visjon om en kjernevåpenfri verden og støtter den visjonens plass også i NATO, er det et tilstrekkelig signal om hvor vi står. Å diskutere et forbudsinitiativ på dette tidspunktet er ikke naturlig. Vi står i en situasjon hvor det pågår vante prosesser. Vi bør arbeide innenfor de prosessene mot den visjonen vi har. Vi ser bekymringsfulle atomvåpenprogram i Nord-Korea og Iran. Selv om det pågår forhandlinger som i Iran-sammenheng går i riktig retning, bør vi ikke gi slipp på at kjernevåpen er en del av NATOs konsept, så lenge de eksisterer.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Bård Vegar Solhjell til utenriksministeren, vil bli besvart av ministeren ved Statsministerens kontor for samordning av EØS-saker og forholdet til EU, på vegne av utenriksministeren.

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:59:27]: Eg har gleda av å stille følgjande spørsmål til europaministeren på vegner av utanriksministeren:

«Informasjonsstønadene som går til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid om globale utviklingsspørsmål, er viktig for å sikre ein brei og kritisk debatt om utviklingspolitikk i Noreg. No har Utenriksdepartementet signalisert til Norad at dei ikkje ynskjer at det vert lyst ut midlar for nye langsiktige avtalar basert på infostønadene. RORG-samarbeidet har sendt eit brev til utanriksministeren og spurt om dette er fordi regjeringa planlegg å kutte denne stønaden.

Kan utanriksministeren avklare det?»

Statsråd Vidar Helgesen [12:00:11]: Utenriksdepartementet gir frivillige organisasjoner støtte til informasjonsarbeid om utvikling og bistand. Støtten gis over bistandsbudsjettet og utgjorde 91 mill. kr i 2013. Den forrige regjeringen igangsatte en uavhengig gjennomgang av informasjonsstøtten. Den ble gjennomført i 2013 og viste bl.a. at midlene spres på svært mange organisasjoner, men at de likevel i liten grad når ut til et bredere lag av befolkningen. Gjennomgangen viser også at en stor del av aktivitetene skjer innenfor de etablerte NGO-miljøene og i stor grad når de som allerede er engasjert i utviklingsspørsmål. Dette har ikke vært formålet med ordningen.

Mange av organisasjonene som får informasjonsstøtte, mottar også betydelige midler gjennom andre ordninger administrert av Utenriksdepartementet. Det ønsker vi å se nærmere på. Færre avtaler vil gi mindre byråkrati, bedre helhetlig oversikt og forenklet forvaltning.

Informasjonsarbeid for å skape kunnskap, debatt og engasjement om bistandsutvikling kan alternativt gjøres innenfor tilskuddsavtalen til organisasjoner som allerede mottar tilskudd til bistandsarbeid. Derfor vurderer vi nå endringer i dagens informasjonsstøtte, bl.a. med utgangspunkt i den gjennomgangen som ble gjennomført i 2013.

I forbindelse med budsjettet for 2015 er det derfor naturlig å vurdere omfanget av informasjonsstøtten og om en alternativ anvendelse av midler kan gi større bistandseffekt.

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:01:48]: Det er naturleg at evalueringa som er gjort, vert følgd opp, og at ein ser på korleis midlane kan verte brukte på best mogleg måte. Det trur eg at dei fleste kan einast om er klokt.

Så må eg leggje til at med mi erfaring med å høyre på tonen i svar, meiner eg svaret går svært i retning av at ein varslar at ein vil redusere, fjerne eller gjere betydelege innhogg i ordninga – slik eg høyrdet statsråden no. Det synest eg er problematisk, for eg oppfattar det som viktige bidrag til den offentlege samtalen om desse spørsmåla, og det er mange eksempel på at det bidreg til viktige saker om alt frå palmeoljeforbod til gjeldsrevisjon.

Men eg vil spørje: På kva måte vil ein sikre at det kjem ei sak om dette til Stortinget, eller at det kan verte ein offentlig debatt, om ein gjer ei større endring av desse ordningane?

Statsråd Vidar Helgesen [12:02:49]: Utenriksministerens intensjon om å vurdere endringer i støtten er allerede vel kjent, bl.a. gjennom oppslag i Bistandsaktuelt, og det antar jeg allerede har ansporet til en begynnende debatt. Utenriksdepartementet kommer i nært samarbeid med Norad, som forvalter denne støtten, til å utarbeide eventuelle endringer, og de vil i sin tur legges frem for Stortinget i budsjettet for 2015.

Så er vi åpne for en diskusjon. Vi har heldigvis i Norge et taleført sivilt samfunn som ofte møter Utenriksdepartementet, og vi vil selvsagt lytte til deres synspunkter.

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:03:34]: Då forstår eg det slik at vi vil sjå endringar, og eg vil tru at det betyr at vi vil sjå kutt i denne ordninga i budsjettet. Då vil Stortinget få moglegheit til å behandle det då, slik eg forstår.

Eg har eigentleg to spørsmål til slutt. Det eine er: Vil regjeringa på førehand sørgje for å involvere dei organisasjonane som får støtte – men òg andre delar av det sivile samfunn i Noreg som jobbar med utviklingsspørsmål – til ein diskusjon om kva som er fornuftige endringar og korleis ein bør innrette støtta?

Og det andre spørsmålet er: Korleis vil ein sikre føreseielegheit? No har ein i eit brev til Norad varsla at det ikkje bør verte lyst ut midlar for nye langsiktige avtalar, slik eg forstår det, utover 2014. Kan det t.d. vere aktuelt å

seie at ein får føreseielegheit i alle fall ut 2015, slik at ein kan drive arbeidet på ein fornuftig måte i år utan å frykte at det vert kutta når året er omme?

Statsråd Vidar Helgesen [12:04:35]: Ved å være åpen om at endringer vurderes, bl.a. gjennom oppslag i Bistandsaktuelt, har utenriksministeren allerede åpnet for en diskusjon om fremtidige ordninger og vil lytte til synspunkter som måtte komme fra organisasjonene.

Så er det slik at dette er en søknadsbasert ordning som er avhengig av årlige bevilgninger fra Stortinget. Det er ikke et spørsmål om noe forhold mellom en arbeidsgiver og en arbeidstaker, eller et ansvarsforhold overfor organisasjonene. Med forlengelse av eksisterende avtaler vil vi gi tilstrekkelig tid til dem som måtte ha behov for omorganisering av sitt virke. Norad anslår at det er 75–90 personer som arbeider med informasjon ved hjelp av denne bevilgningen. Det er vår plikt å finne mest mulig effektiv bruk av disse midlene, samtidig som vi gir organisasjonene en horisont for endringer.

Spørsmål 7

Rasmus Hansson (MDG) [12:05:54]: «Statsråden har sagt i Stortinget at hun vil utrede hensiktsmessigheten av en klimalov. Den siste måneden har FN's klimapanel gitt oss politikere en marsjordre om å kutte klimagassutslippene. Statsråden har selv sagt at jo lenger vi venter med å kutte, desto vanskeligere blir det å unngå farligere klimændringer.

Vil statsråden sette ned et offentlig utvalg med et ambisiøst mandat som skal utarbeide et forslag til en norsk klimalov, eller vil hun bare utrede om dette skal utredes?»

Statsråd Tine Sundtoft [12:06:32]: La meg først si at jeg deler representantens syn på alvoret i det FN's klimapanel's siste rapporter viser. Delrapporten fra arbeidsgruppe 3 som kom til påske, viser at å holde oppvarmingen under 2 grader vil kreve mye av oss.

Vi må endre atferd i alle sektorer i samfunnet. Lovgivningen er et av de sterkeste virkemidlene for å forme samfunnet og for å fremme ønsket atferd og hindre uønsket atferd.

Forslaget om en klimalov skriver seg fra klimaforliket. Det vi vurderer, er det vi har forpliktet oss til gjennom klimaforliket, nemlig at vi skal utrede hensiktsmessigheten av en klimalov.

Det vi snakker om i denne forbindelse, er en lov inspirert av Storbritannias Climate Change Act, som retter seg mot statsmaktene, ikke borgerne. Loven skal komme i tillegg til den operative lovgivningen vi allerede har, forplikte regjering og storting til å holde samlede nasjonale utslipp under fastsatte grenser, og være bindende for vedtak etter sektorlovgivningen. Det er en utradisjonell måte å lovgi på i vårt system.

Jeg vil også minne om at vi har et robust og dekkende operativt miljølovverk i Norge, uten vesentlige mangler. I diskusjonen om klimalov synes jeg det av

og til kan virke som at vi glemmer det utgangspunktet.

Den britiske modellen har fått mye oppmerksomhet og inneholder interessante elementer som vi ikke har hos oss, og som kan gi tilleggsverdi i norsk klimapolitikk. Men det vi gjør, må tilpasses nasjonale forhold, slik de har gjort i Danmark og Finland. Det gir opphav til mange viktige og vanskelige spørsmål om forholdet mellom lov, politikk og virkemidler i klimapolitikken. Jeg merker meg at det er engasjement i saken, og det er veldig positivt. Vi trenger en åpen og inkluderende diskusjon, slik at de ulike aspektene av en klimalov kan bli belyst. Så langt har vi utredet dette internt i Klima- og miljødepartementet, men jeg har til hensikt at vi legger opp til en åpen, offentlig innspillsprosess forhåpentligvis rett etter sommeren. Jeg tror vi kan lære litt av hvordan EU legger slike saker ut på høring ved å stille noen åpne spørsmål for å få fram hva en slik lov kan gi oss som vi i dag ikke har. Etter at vi har hatt denne rundten, vil jeg komme tilbake til Stortinget med en vurdering av saken.

Rasmus Hansson (MDG) [12:09:17]: Jeg noterer at statsråden har fascinerende god tid i en situasjon hvor alt tilsier at vi ikke har god tid. Dette er den første måneden i verden hvor alle stasjoner måler over 400 deler per million CO₂-ekvivalenter i atmosfæren. Det betyr i praksis at 2-gradersmålet, som alle viser til, er blåst. Nå snakker vi om mer, og vi har altså hastverk.

Så vet vi at det som statsråden kaller et robust og dekkende lovverk på miljø- og klimaområdet, hittil ikke har kuttet et gram CO₂-utslipp fra norske kilder. Det er derfor vi etterspør: Er det ikke på tide å skru opp tempoet for å finne nye virkemidler? Og, som jeg har spurt statsråden om tidligere, kan vi i hvert fall få et tidspunkt for når denne utredningen om en utredning kan komme til å foreligge?

Statsråd Tine Sundtoft [12:10:19]: Som jeg sa, har vi til hensikt å sende dette ut rett etter sommeren, og se hvor lang tid vi legger opp til med tanke på en offentlig høring om dette.

Jeg er helt enig med representanten Hansson i at det haster, men det haster vel mer å få konkret politikk for å redusere utslippene. Hvis en slik klimalov kan gi oss fortgang i det arbeidet, kan det være fornuftig. Men jeg tror det viktigste nå er å ha fokus på å redusere utslippene, og så utreder vi parallelt om det er hensiktsmessig med en klimalov.

Rasmus Hansson (MDG) [12:10:53]: Konkret politikk for å kutte utslippene har jeg etterspurt her i salen for forholdsvis kort tid siden, og statsråden hadde ingen konkrete svar, til tross for at statsråden og alle andre vet at det er konkrete muligheter til å gjennomføre konkret politikk.

Fordelen med en klimalov er at den setter et forpliktende system når det gjelder å gjennomføre utslippskutt nasjonalt og sektormessig. Det er et system vi mangler dag, med skrikende tydelig resultat, nemlig ikke utslippskutt.

Jeg spør derfor igjen: Hvorfor kan ikke statsråden, slik man gjør i andre prosjekter, sette et tidspunkt for når hun

vil komme tilbake til Stortinget med en anbefaling om dette?

Statsråd Tine Sundtoft [12:11:47]: Det ble vedtatt i klimaforliket at en skulle utrede hensiktsmessigheten ved en klimalov. Den forrige regjeringen fulgte ikke opp dette i det hele tatt. Vi følger det opp nå ved å utrede om dette er hensiktsmessig. Vi har en åpen innspillsrunde og stiller gode, åpne spørsmål om dette. Hvis det viser seg at dette er noe som mangler i vårt system, kan det være fornuftig.

Men jeg tror vi skal være enige om at det viktigste er å få fortgang i arbeidet med å redusere utslippene. Jeg har flere ganger tidligere i dag, i spontanspørretimen, gjen tatt at regjeringen jobber konkret med det i mange departementer og kommer tilbake til det arbeidet. Det gjør vi parallelt som vi utreder om det er hensiktsmessig med en klimalov.

Spørsmål 8

Kjersti Toppe (Sp) [12:12:55]: «Regjeringa har varsla at ein vil leggja til rette for nettapotek i Noreg. Apotekergruppen, som representerer frittstående apotek, er bekymra for at dette vil gå ut over dei helsepolitiske måla om å bruka apoteka sin kompetanse til å gi meir og betre rettleiing til pasientane, og at etablering av nettapotek vil svekka eksistensgrunnlaget for tradisjonelle apotek og gå ut over apoteketableringar i distrikta.

Vil statsråden gå vidare med innføring av nettapotek utan å vurdere konsekvensane for distriktsapoteka?»

Statsråd Bent Høie [12:13:34]: Flertallet i helse- og omsorgskomiteen, det vil si medlemmene fra Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre, har bedt regjeringen legge til rette for å etablere nettapotek i Norge. En bestemmelse i dagens forskrift har i praksis hindret etablering av nettapotek i Norge. Bestemmelsen sier at apotek ikke kan sende reseptpliktige legemidler utenfor apotekets naturlige geografiske kundeområde.

En forutsetning for å etablere nettapotek i Norge er at pasientene sikres god veiledning ved farmasøytiske tjenester. Jeg har derfor gitt Statens legemiddelverk i oppdrag å vurdere om det er behov for endringer i regelverket for å sikre god pasientinformasjon, dersom § 41 i forskriften oppheves. Legemiddelverket skal også vurdere om det er behov for særskilte krav til forsendelse for å sikre sikker distribusjon av legemidlene. Legemiddelverket skal levere en utredning om disse spørsmålene innen 1. oktober 2014.

Etablering av nettapotek vil øke tilgjengeligheten til legemidler for befolkningen, særlig for befolkningen i mindre sentrale strøk. På den andre siden er det en risiko for at nettapotek vil kunne redusere omsetningen i tradisjonelle apotek.

Apotekdekningen i Norge er vesentlig styrket etter liberaliseringen av apotekmarkedet, som fulgte av apotekloven fra 2001. Den gangen var det 397 apotek i Norge. I dag er vi oppe i nesten 800 apotek, og mange av nyetableringene har skjedd nettopp i Distrikts-Norge. Jeg er derfor ikke

bekymret for at nettapotek vil gi pasientene i distriktene et dårlig farmasøytisk tilbud.

Med grunnlag i Legemiddelverkets utredning, vil departementet vurdere konsekvensene av å åpne for fri forsendelse av reseptpliktige legemidler fra apotek. Høringsnotatet vil bli sendt på vanlig høring.

Jeg mener at en slik endring i regelverket vil gi apotekene mulighet for å møte pasientenes forventninger om moderne og framtidsrettede farmasøytiske tjenester, og samtidig sikre befolkningen i hele landet tilgang på viktige legemidler.

Kjersti Toppe (Sp) [12:15:39]: Eg vil takka for svaret.

Slik eg forstår svaret, skal Legemiddelverket vurdere korleis legemiddel kan sendast på ein trygg måte, slik at pasienten får den informasjonen og den tryggleiken som ein skal forventa – og at ein ikkje vurderer konsekvensen av dette for dei etablerte apoteka. Helseministeren seier jo sjølv at han vil anta at dette vil redusera omsetninga. Eg er ueinig i at det ikkje først og fremst vil gå ut over dei små apoteka i distrikta.

Det er fleire spørsmål som då dukkar opp, f.eks.: Korleis skal folk i distrikta sikrast tilgang til akutt medisin dersom apoteket ikkje er der lenger? Korleis skal viktige pasientgrupper, f.eks. astmapasientar og andre kronikarar, der ein er nøydd til å møte pasienten, sikrast informasjon? Det er òg andre forhold som det kan verta spørsmål om, om apoteka forsvinn.

Statsråd Bent Høie [12:16:45]: Jeg vil tilbake igjen til at vi nå har dobbelt så mange apotek i Norge som vi hadde i 2001, som følge av en liberalisering.

Det å åpne opp for nettapotek, vil vi gjøre med utgangspunkt i hva som er pasientenes behov. Pasienter i hele landet vil da få bedre tilgang til også reseptbelagte legemidler. Det som er viktig for oss, er å sørge for at forsendelsen ikke svekker kvaliteten på legemidlene, og at pasienten sikres god informasjon. Det er nettopp det vi har gitt Legemiddelverket i oppdrag å utrede på en god måte. 8 pst. av befolkningen bor fortsatt i kommuner uten apotek, og for disse vil det å få et nettapotek, være en god løsning.

Så har også Legemiddelverket en driftsstøtteordning for apotek. Man kan gi – og gir – støtte til apotek der det er et svakere økonomisk grunnlag for å drive apotek. Det er en ordning som også vil kunne brukes i framtiden, hvis det oppstår utfordringer.

Kjersti Toppe (Sp) [12:17:51]: Eg vil først presisera at sjølv om det er dobbelt så mange apotek no som for få år sidan, har dei aller, aller fleste kome i dei store byane. Det vert farefullt for dei i distrikta, dersom det no vert ei reversering av den satsinga. Det kan altså verta fleire enn 8 pst. som då bur i ein kommune utan eit apotek.

Spørsmålet eg stilte, som statsråden ikkje svarte på, er: Korleis skal befolkninga i distrikta få ekspedert akutt medisin ved aukande netthandel? Og korleis har statsråden tenkt å halda ved lag dette med at apotek skal få fleire oppgåver, f.eks. legemiddelsamtalar, dersom kjerneomset-

ninga av reseptpliktige legemiddel vert overført til større apotek i dei store byane?

Statsråd Bent Høie [12:18:44]: Selv om de fleste av etableringene har skjedd i tettbygde strøk, har veldig mange av nyetableringene også skjedd i Distrikts-Norge. Vi har bedre apotekdekning nå enn vi noen gang har hatt.

Jeg er derfor ikke bekymret for at nettapotek vil gi pasienter i distriktene et dårligere farmasøytisk tilbud. Jeg tror tvert imot at de vil få et tilleggstilbud som de i dag savner, nemlig muligheten for også å få håndtert legemidler på nettet, på samme måte som en nå i større og større grad handler andre ting på nettet. Det at vi etablerer et godt, sikret norsk tilbud, der en også sikrer pasienten god informasjon og en trygg forsendelse av legemidlet, vil også demme opp for faren for at folk kjøper illegale legemidler på nettet.

Det er en måte som regjeringen ønsker å møte utviklingen på dette området på, der vi først og fremst tar utgangspunkt i hva det enkelte menneskes, pasientens, behov er.

Spørsmål 9

Fredric Holen Bjørdal (A) [12:20:06]: «Eg viser til at EU nyleg har avslutta forhandlingane om nytt handhevingsdirektiv. Her har ein klart å bli samde om ein felles plattform for å betre handhevinga av utsendingsregelverket, med fokus på tiltak mot sosial dumping. Dette uttalar statsråd Robert Eriksson seg positivt om i pressemelding 10. mars d.å.

Korleis skal regjeringa følge opp og implementere handhevingsdirektivet i norsk arbeidsliv, og korleis skal regjeringa fortsette arbeidet mot sosial dumping med full styrke?»

Statsråd Robert Eriksson [12:20:38]: La meg først få lov til å takke for spørsmålet.

Det at EU er blitt enige om en felles plattform for å bedre håndhevingen av utsendingsdirektivet, er etter mitt skjønn positivt. Direktivet gir oss mulighet til å videreutvikle våre kontrollordninger knyttet til arbeidstakere utsendt i forbindelse med tjenesteyting fra EØS-land. Direktivet er derfor et viktig og sentralt verktøy for å hindre useriøse forhold, tilknytninger, i det norske arbeidslivet.

Jeg ber på det nåværende tidspunkt om forståelse for at vi er tidlig i prosessen, og jeg kan ikke akkurat i dag si noe om hvordan den endelige implementeringen vil skje. Det er noe vi vil involvere partene i arbeidslivet og andre som skal involveres i en slik prosess, i og ha dialog om.

La meg få lov til å understreke at norsk arbeidsliv i all hovedsak er preget av ryddighet og ordentlige forhold, men dessverre ser vi et større innslag av useriøsitet i enkelte bransjer. La meg peke på noen av de bransjene som har store utfordringer. Det er renholdsbransjen, det er bygg- og anleggsbransjen, det er transportbransjen, og ikke minst er det utelivsbransjen. Derfor mener regjeringen at det er viktig å ha gode bransjeprogrammer og god oppfølging rettet mot de bransjene der vi ser problemene er.

Regjeringen og jeg er opptatt av at vi skal heie frem de seriøse og ta de useriøse. Derfor mener vi det er fornuftig at vi setter oss ned med partene i arbeidslivet – det vil skje tidlig i juni – for å diskutere utviklingen som vi ser når det gjelder organisert arbeidskriminalitet. Det er en utvikling som både jeg og partene i arbeidslivet tar på dypeste alvor.

Så har vi også hatt noen prosjekter og satt i gang noen forsøk som har vist seg å fungere veldig bra, bl.a. i Bergen kommune, der vi nå ser på hvordan vi kan få tilsynene og offentlige myndigheter til å samordne i mye større grad. Der går Arbeidstilsynet, skattekontoret og kemneren sammen, og den måten å jobbe på som man gjør i Bergen, er en god måte. Man avdekker ureglementerte forhold i arbeidslivet på en god måte, og man er godt i gang med å sette inn virkemidler tidlig i en fase. Jeg synes det er viktig at man kommer med målrettede virkemidler så tidlig som mulig, istedenfor å lage flest mulige skjemaer, som er til bryderi for dem som er seriøse.

Fredric Holen Bjørdal (A) [12:23:21]: Eg takkar for svaret.

Kompromisset om dette direktivet i EU inneheld særleg to uavklarte spørsmål. For det første er det no ei opning for også andre kontrolltiltak mot sosial dumping enn dei som er nemnde i direktivet. Men slik eg tolkar det, vil det vere strenge krav for å gå utanom dei opplista tiltaka.

I Noreg har vi ført ein dynamisk og offensiv politikk mot sosial dumping der nye problem har vorte møtte med nye tiltak, og eg ser fram til statsråden sine kommentarar på om han meiner vi i Noreg kan halde fram med å finne nye tiltak uhindra av dette nye direktivet.

Så er det usikkert om tilsette i såkalla postkasseselskap vil bli omfatta av direktivet – slike selskap som berre har ei postkasse i eit land der dei seier at dei er etablerte, og så har ein all verksemd i Noreg. Dersom det blir slik at arbeidstakarane i desse selskapa fell utanfor direktivet, meiner statsråden at det er nærliggjande å sjå dei som ein del av den norske arbeidsmarknaden, og at norske løns- og arbeidsvilkår dermed skal gjelde fullt ut for desse tilsette?

Statsråd Robert Eriksson [12:24:25]: Når det gjelder den første delen av spørsmålet, hvilken myndighet vi har til å fatte nasjonale kontrolltiltak, opplever jeg det som klart og tydelig ligger i direktivet, at direktivet ikke er til hinder for at vi kan ha nasjonale kontrolltiltak for å sikre etterlevelse av utsendingsreglene. Det gjelder også andre tiltak enn de som er opplistet i direktivet. Forutsetningen er at tiltakene er nødvendige og proporsjonale. Blant annet pekes det på solidaransvar. Solidaransvar er jo noe som allerede er nedfelt i norsk lovgivning, og som praktiseres i Norge. Det at det nå i direktivet åpnes for å ha strengere regler om solidaransvar også i andre bransjer, er på mange måter – slik jeg oppfatter direktivet – i henhold til det som er praksis i norsk rett per dags dato.

Fredric Holen Bjørdal (A) [12:25:21]: Takk for svaret.

Statsråden har lova å halde fram arbeidet mot sosial dumping med full styrke. Stoltenberg-regjeringa fremma

tre handlingsplanar mot sosial dumping, og det er mykje som tyder på at det vil vere behov for både ein fjerde, ein femte og ein sjette, fordi dei som driv med arbeidsmarknadskriminalitet, finn stadig nye måtar å utnytte folk på for å tene pengar. Tettar vi eitt hol i demninga, blir det raskt laga eit nytt. Eg vil seie at det lovar ikkje så godt for dette arbeidet dersom Høgre og Framstegspartiet skal fortsette den linja dei hadde då dei var i opposisjon, då dei veks-la mellom å motarbeide våre viktige tiltak og innta ei slik vente-og-sjå-haldning.

Kan statsråden garantere at regjeringa ikkje vil fjerne dei tiltaka som allereie er innførte og bevisleg fungerer, og heller bruke kreftene på å finne nye metodar og verkemiddel for å bekjempe og stoppe sosial dumping?

Statsråd Robert Eriksson [12:26:13]: La meg først si at ja, det er levert tre handlingsplanar mot sosial dumping. Jeg vil ikke bruke tiden min til – for å si det på den måten – bare å sitte og skrive handlingsplaner. Jeg vil heller være fremoverlent og møte med konkrete tiltak der problemene oppstår, istedenfor å sitte bakoverlent og skrive handlingsplaner og se på at problemene er der. Derfor har jeg invitert partene i arbeidslivet til et møte allerede tidlig i juni med også andre offentlige etater, for at vi kan sette oss ned og diskutere hvordan vi kan målrette virkemidler for å ta de useriøse.

Når det gjelder de tiltakene som er innført mot sosial dumping, er jeg opptatt av at vi skal evaluere for å finne klart og tydelig frem til hvilke av disse tiltakene som fungerer, og som faktisk konkret er med på å stoppe useriøs og uanstendig arbeidsliv i Norge, og hva det er som ikke fungerer, for da må vi heller bytte ut det som ikke fungerer, og få til nye tiltak som er mer målrettet, og ta vare på det som fungerer. Det er jeg villig til å legge til rette for.

Spørsmål 10

Jan Böhler (A) [12:27:38]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justis- og beredskapsministeren:

«I politiets arbeid med narkolangermiljøene på Grønland, Vaterland m.m. i Oslo har politiet ofte påpekt misbruk av asylinstituttet i forbindelse med salg av narkotika. For å gi politiet bedre redskaper til å håndtere dette gjorde Stortinget enkelte endringer i utlendingsloven i 2011. De gikk bl. a. ut på at asylsøkere som begår kriminalitet, i tillegg til den vanlige straffen kan pålegges meldeplikt ved et bestemt asylmottak. Hvis dette brytes, kan de fengsles.

I hvor mange tilfeller er denne lovhjemmelen brukt til nå?»

Statsråd Anders Anundsen [12:28:19]: Da endringene i utlendingsloven trådte i kraft, med virkning fra 1. mars 2012, fikk politiet mulighet til å ilegge meldeplikt eller bestemt oppholdssted til utlendinger som er asylsøkere eller har ulovlig opphold. Utlendingsloven § 105 første ledd bokstav c stiller som krav at utlendingen må være ilagt «straff for et straffbart forhold eller treffes på fersk gjerning ved utøvelse av et straffbart forhold, som kan føre til

høyere straff enn fengsel i seks måneder». Brudd på pålegget om meldeplikt eller bestemt oppholdssted gir politiet grunnlag for å fengsle. Det er ikke krav til at oppholdssted må være et bestemt asylmottak.

Politidirektoratet meldte for 2. tertial 2013 at det ikke var etablert rutiner for rapportering som skilte mellom bruken av utlendingsloven § 105 første ledd bokstav c, altså det representanten spør om, og bokstavene a eller b, som går ut på å ilegge meldeplikt på grunn av manglende samarbeid om identitet eller at det er konkrete holdepunkter for at utlendingen vil unndra seg iverksetting av vedtak.

Jeg kan derfor ikke gi et nøyaktig tall på hvor mange som er ilagt meldeplikt eller bestemt oppholdssted på bakgrunn av straffbare forhold, men politiet hadde per 2. tertial 2013 ilagt meldeplikt i minst 58 tilfeller så langt i 2013.

Det er heller ikke mulig å skille ut antallet som ble fengslet på grunn av brudd på påbud om meldeplikt eller bestemt oppholdssted, altså etter utlendingsloven § 106 første ledd bokstav c, fra antallet som ble fengslet på grunn av de andre fengslingsbestemmelsene i utlendingsloven § 106.

For å få mer kunnskap om politiets bruk av meldeplikt og bestemt oppholdssted ba jeg Politidirektoratet om en nærmere forklaring på hvordan bestemmelsen praktiseres i politidistriktene. Tilbakemeldingen fra flere politidistrikter var at rutinene for bruk av bestemmelsen var krevende å administrere, og de forespurte distriktene erfarte også at påleggene ikke ble overholdt i de tilfellene de ble prøvd ut. På bakgrunn av dette velger derfor politiet i stor utstrekning å benytte andre tvangsmidler etter utlendingsloven. Eksempelvis konstateres det ofte unndragelsesfare overfor denne målgruppen, slik at politiet istedenfor å ilegge meldeplikt velger å fengsle i tilfeller der det er snarlige utsikter til uttransportering. Det er viktig at politiet benytter mulighetsrommet som utlendingsloven gir, for denne gruppen. Utlendinger som utnytter asylinstituttet til å begå kriminalitet i Norge, skal uttransporteres raskest mulig etter at vedtak foreligger.

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra politidistriktene om bruken av hjemlene har jeg tatt initiativ til en gjennomgang av rutinene for illeggelse av meldeplikt eller bestemt oppholdssted for å se om disse kan forenkles og for å sikre at de i større grad blir overholdt. Jeg vil her også vise til samarbeidsavtalen mellom Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre om utlendingsfeltet og om å utvikle retursentre for personer med endelig avslag. Bruk av bestemmelsene vil bli sett i sammenheng med min ambisjon om i større grad å samle personer med avslag i samme asylmottak.

Jan Böhler (A) [12:31:13]: Tusen takk for svaret, som var saklig og også hadde gode perspektiver.

Jeg forstår at det er vanskelig å skille mellom bokstavene i rapporteringen, i hvert fall slik fokuset har vært til nå. Hensikten fra Stortingets side var at politiet skulle få et bredt spekter av redskaper. Man trenger å lykkes bedre i disse områdene med å fjerne narkolangermiljøene som befolkningen opplever er nesten like store som de var da man startet. Politiet har hele tiden vist til at de kommer tilbake

og tilbake, og at det er vanskelig å få dem varetektsfengslet fordi det er mangel på fengselsplasser. En del vil også gjelde mindre alvorlige forhold, slik at man har vanskeligheter med å få til varetektsfengsling overfor domstolen. De får da kortere straffer og er raskt ute på gata igjen.

Jeg vil spørre om ikke statsråden ser at man trenger mer enn bare varetektsfengsling og uttransportering som redskap, for i noen tilfeller vil dette være det som er realistisk å få brukt, og det burde brukes i større grad.

Statsråd Anders Anundsen [12:32:14]: Jeg er helt enig i spørrerens utgangspunkt, og jeg mener det er viktig at politiet har et vidt spekter av muligheter som de kan bruke. Det er også derfor jeg i mitt hovedsvar ga uttrykk for at jeg har tatt initiativ til å se hvordan vi kan forenkle bruken av disse bestemmelsene. Det er et viktig perspektiv å gi politiet de redskapene som de har. Nå har de fått flere redskaper av Stortinget, og da forventer jeg også at de utnytter dem. Samtidig er formålet hele tiden at kriminelle utlendinger skal ut av Norge, og der det foreligger rimelig fremdrift i utvisningssaken, er fengsling gjennom utlendingsinternatet på Trandum og deretter uttransport et bedre alternativ enn pålegg om bestemt oppholdssted. Men det er viktig at politiet bruker de virkemidlene de har til rådighet, og det er også derfor jeg har bedt om denne gjennomgangen.

Jan Bøhler (A) [12:33:10]: Jeg er helt enig i hva som er det beste alternativet hvis man skal lykkes, men politiet har jo klagd til oss politikere i lang tid over at de lykkes i for liten grad med det beste alternativet, altså å få dem fengslet og ut av landet. Det var under aksjonen mot åpne rusmiljøer fra 2012 til 2013 10 000 som ble bortvist fra Oslo sentrum for mindre forhold. Det er påfallende for meg at man i de tilfellene ikke i større grad bruker bortvisning, at man ved mindre alvorlige forhold der det ikke er realistisk med varetektsfengsling, ikke bruker metoden med meldeplikt ved mottak andre steder i landet, slik at vi har det riset bak speilet at kommer de tilbake til Oslo, Bergen eller hvor de nå er tatt, så blir det fengsling. Jeg er litt skuffet over Oslo-politiets holdninger som kom fram da jeg i morges hørte dem uttale seg om dette, for det virket som om de var imot å bruke denne metoden. De var ikke for metoden, og det hjelper ikke med rapportering hvis man ikke ønsker å bruke det.

Statsråd Anders Anundsen [12:34:13]: Jeg mener spørreeren har et opplagt og utmerket godt poeng, og jeg forventer at politiet bruker de virkemidlene de har til rådighet, når de mener at det er effektivt. Det er også viktig å skille mellom det som er bortvisning, og det som er pålegg om bestemt oppholdssted eller meldeplikt.

Det er ulike måter å håndtere ordensproblemer på, og det at Stortinget har vedtatt en relativt høy strafferamme for å bryte meldeplikten, er også et viktig signal om hvor viktig vi mener at dette tiltaket er. Jeg forutsetter at politiet, når de nå har denne gjennomgangen, går igjennom sine egne rutiner og tar i bruk de virkemidlene som er mest effektive.

Det er åpenbart at mangelen på fengselsplasser kan være en utfordring for varetektsfengsling for bl.a. denne gruppen. Jeg skal ikke polemisere over årsaken til mangelen på fengselsplasser, men det er en åpenbar utfordring, og det betyr at politiet må bruke de virkemidlene de har til rådighet – derfor altså denne gjennomgangen av hvordan politidistriktene forvalter bestemmelsen.

Spørsmål 11

Jenny Klinge (Sp) [12:35:27]: Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til justis- og beredskapsministeren:

«Det er i dag mange politimeistrar som er utnemnde i kortvarige konstitusjonar. Enkelte for berre 2 år. Manglande føreseielegheit når det gjeld den sentrale leiinga i eit politidistrikt kan få uheldige konsekvensar. Det er prinsipielt viktig at ein toppleiar på dette nivået har ei viss uavhengigheit. Korte konstitusjonar kan i denne samanhengen vere uheldig.

Meiner statsråden at denne praksisen kan halde fram?»

Statsråd Anders Anundsen [12:35:58]: La meg først takke for et godt spørsmål fra representanten Klinge. Politianalyseutvalgets mandat var å utarbeide en ny politistudie som skulle danne grunnlag for en langsiktig plan for videreutvikling av politietaten. Organisering av etaten var ett av temaene som skulle utredes, herunder politidistriktsstrukturen, som representanten Klinge selvfølgelig er godt kjent med. Departementet besluttet derfor i januar 2013, altså under den forrige regjeringen, at ledige politimesterstillinger skulle besettes ved konstitusjon frem til og med 31. desember 2014 – dette for å unngå å komme i en situasjon der det ved en eventuell fremtidig reduksjon i antall politidistrikter vil være flere politimestre som sitter på åremål, enn det er politidistrikter.

Politianalyseutvalget ga sin innstilling 19. juni 2013 gjennom NOU 2013: 9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer. Der foreslås det, som representanten er kjent med, en omfattende strukturreform. Departementet arbeider nå med politianalysen og oppfølgingen av den, og lederne i politiet og ikke minst politimestergruppen er sentrale i det arbeidet som denne omstillingen vil medføre. Det er krevende, dette arbeidet. Samtidig som endringsarbeidet skal gjennomføres, må politiet forebygge og bekjempe kriminalitet og skape trygghet for befolkningen.

Jeg er trygg på at politilederne utfører et godt arbeid. Jeg har også erfart at politiorganisasjonene – og dette er viktig – har forståelse for at det er hensiktsmessig med konstitusjoner i etatens lederstillinger i den perioden vi nå er inne i. Justis- og beredskapsdepartementet vil vurdere en forlengelse av de midlertidige lederstillingene ut 2015. Vi er altså avhengige av hvordan fremdriften i den nye politireformen vil være, også i denne sammenheng.

Jenny Klinge (Sp) [12:37:37]: Eg takkar statsråden for svaret.

Spørsmålet innbyr til ein prinsipiell diskusjon om kor heldig det er at leiarar i politidistrikt sit i kortvarige en-

gasjement. Det å forvalte den myndigheita dei er gjevne i kraft av stillinga, inneber at det er viktig at dei er uavhengige i stor grad. Det gjeld både når enkeltsaker skal løysast, og når det er snakk om budsjett. Ein kan då setje spørsmålsteikn ved om ein politimeister som har eit svært kortvarig engasjement, vil vere i stand til å vere tilstrekkeleg uavhengig i forholdet til sine overordna når han sjølv sagt håper på at engasjementet skal fornyast om kort tid. Dette har for så vidt også vore relevant i prosessen med politireforma og innhaldet der.

Er justisministeren enig i at frykta for å sitje igjen med overtalige politimeistrar, som han sjølv nemnde, ved ei eventuell omorganisering ikkje burde overskygge desse prinsipielt viktige synspunkta?

Statsråd Anders Anundsen [12:38:30]: Jeg er enig i at praktiske forhold ikke skal overskygge prinsipielle utfordringer, og jeg deler betraktningene representanten har rundt potensielle utfordringer med kortvarige stillinger på høyt nivå også i politiet. Samtidig mener jeg at prinsipper ikke skal ligge i veien for de praktiske, gode, viktige og nødvendige endringene som nå skal skje i politiet. Jeg er enig i det den forrige regjeringen gjorde da de igangsatte arbeidet med å ha korte åremålstilsetninger for politiledere nettopp fordi en ikke skal sitte med et stort kobbelt av politimestre som kanskje ikke har tilsvarende stillinger å gå til etter at politireformen er gjennomført.

Jeg deler i stor grad de prinsipielle betraktningene som representanten har. Samtidig er jeg avhengig av å ha en praktisk tilnærming, på samme måte som den forrige regjeringen var avhengig av å ha en praktisk tilnærming til disse utfordringene. Og det er viktig for oss å ha fremdrift i politireformen, slik at dette ikke blir en vedvarende utfordring.

Jenny Klinge (Sp) [12:39:30]: Det er ei viktig presisering frå statsråden av det siste, at det må vere ei god framdrift, slik at dette ikkje blir eit forlenget problem.

Åremålstillingar er noko ein kan meine mykje om, og det har både fordelar og ulemper. Ein skal ikkje gå så altfor mange år tilbake i tid før ein hadde politimeistrar som ikkje hadde noka tidsavgrensing for tilsetjingsforholdet anna enn aldersgrensa. Evaluerer ein ordninga, er eg heilt sikker på at det er delte oppfatningar om korleis dette fungerer.

Leiingsnivået er svært viktig for at det skal bli ytt gode polititjenester, noko som også vart presisert i Gjerv-kommisjonen sin rapport. Vil justisministeren i samband med den varsla politireforma også vurdere kva som er det mest hensiktsmessige tilsetjingsforholdet for toppleiarane?

Statsråd Anders Anundsen [12:40:19]: Jeg tror representanten Klinge har rett i at det er mange diskusjoner rundt åremål og fordelar og ulemper. En av ulempene er at vi fortsatt sitter med overtalige politimestre fra den forrige politireformen. Det er ikke en spesielt heldig situasjon at personer som har varige embetsstillinger, mister den posisjonen de i utgangspunktet har fått embetsstillingen til, men har da fortsatt arbeidsrett. Der bidrar åremålstilling-

gen til å løse en utfordring. Den kan skape en annen utfordring, nemlig forholdet til den uavhengigheten som vi forventer at politimestrene våre skal ha, og jeg synes det er naturlig at vi vurderer det. Om ikke det blir vurdert naturlig som en del av politireformen, mener jeg det er en vurdering som en bør ha løpende for å vurdere de fordelar og ulemper åremålstillingar har. Utgangspunktet mitt er at jeg synes åremål i dag fungerer ganske tilfredsstillende, fordi åremålene er tilfredsstillende lange, og en har mulighet til å få det forlenget. Jeg har så langt ikke sett mange eksempler på at det ødelegger uavhengigheten til politimestrene.

Spørsmål 12

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:41:36]: «Nylig avdekket Synaktiv et alvorlig sikkerhetshull i en Sercomm-modul som brukes i helt vanlige routere som Cisco, Linksys, Netgear osv. som du får på Elkjøp. ID-tyveri og spionasje er noen av farene. Hullet kan ikke repareres «utenfra», men må gjøres av folk selv. De fleste som har disse routerne er ofte ikke klar over hullet eller/og har ikke teknisk innsikt til å oppdage eller å tette det. De fleste tror nok at de er trygge bak brannmuren.

Hva gjør regjeringen for å sikre forbrukere mot dette sikkerhetshullet?»

Statsråd Anders Anundsen [12:42:22]: Jeg vil takke representanten for et godt og viktig spørsmål, og jeg skal svare så godt jeg kan, hadde jeg nær sagt, men det blir på et litt overordnet nivå, ikke konkret inn i det sikkerhetshullet som representanten peker på, rett og slett fordi problemstillingen også er mye bredere.

Justis- og beredskapsdepartementet har samordningsansvaret for IKT-sikkerhet på sivil side. Nasjonal sikkerhetsmyndighet er det nasjonale fagmiljøet for IKT-sikkerhet og rapporterer til Justisdepartementet i sivile saker. NSM og Norsk senter for informasjonssikring, også kalt NorSIS, bidrar sammen til at det formidles informasjon av betydning for ulike målgrupper, dette for å bidra til at virksomheter og borgere kan beskyttes mot IKT-sårbarheter og trusler. NSM og NorSIS samarbeider tett med hverandre og opp mot Justis- og beredskapsdepartementet.

Som representanten riktig påpeker, ble Sercomm-sårbarheten avdekket tidligere i år. NSM opplyser i så henseende at varsel kort tid etterpå ble sendt ut fra de berørte leverandørene med retningslinjer om hvordan sårbarheten skulle lukkes. Dette var en sårbarhet som berørte fire internasjonale leverandører av nettverksutstyr, og det viste seg at det samlede antall komponenter, eller routere på Internett som var berørt, var ca. 6 000.

Dette er i seg selv en sårbarhet med meget begrenset omfang. Men spørsmålet representanten adresserer, reiser altså en del viktige generelle problemstillinger. Den omtalte Sercomm-sårbarheten er bare en av flere tusen sårbarheter som blir avdekket hvert eneste år, og som krever at sluttbrukeren og eiere av den berørte hardwaren eller programvaren selv gjennomfører oppdateringer.

I dag er det det nasjonale senteret for hendelseshåndtering, NorCERT, hos Nasjonal sikkerhetsmyndighet – med sin 24/7-bemannings – som overvåker, registrerer og varsler om denne typen hendelser fortløpende. Hver gang en sårbarhet blir kjent, blir et varsel umiddelbart sendt ut til viktige offentlige og private aktører.

Justisdepartementet er i tett dialog med NSM om hvordan håndteringen av denne typen hendelser kan forbedres ytterligere gjennom bl.a. et tettere offentlig-privat samarbeid. Hovedmålsettingen er at man gjennom et tett offentlig-privat samarbeid skal sikre at man raskt får kartlagt omfanget av sårbarheter i norsk infrastruktur, slik at varsel når ut til de berørte aktørene raskest mulig med konkrete råd om hvordan sårbarheten skal lukkes. NSM er gitt en koordinerende rolle i dette arbeidet.

I tillegg gjør NorSIS et betydelig arbeid for både å informere brukere og gi leverandører innspill på at de må jobbe enda bedre med sikkerheten før de lanserer produkter og tjenester. En viktig aktivitet for å nå ut til flest mulig folk er gjennomføring av Nasjonal Sikkerhetsmåned, som har vært gjennomført årlig siden 2011, i oktober. NorSIS har hatt ansvaret for å gjennomføre og koordinere denne sikkerhetsmåned. I denne måneden hvert år kraftsamler sentrale miljøer seg og deltar i en felles dugnad for å formidle budskap om hvordan man kan sikre seg bedre i den digitale hverdagen. Justis- og beredskapsdepartementet har gjennom tilsagnsbrevet til NorSIS satt Nasjonal Sikkerhetsmåned inn som en prioritert oppgave.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:45:32]: Eg takkar for svaret.

Eg er også glad for at ministeren ser at dette, sjølv om det er eit veldig konkret spørsmål, eigentleg er ein inngang til ein veldig omfattande og generell diskusjon som handlar om rikets sikkerheit på eit område som veldig ofte har vore oversett av politikarane, antakeleg av same grunn, at ein ikkje har den tekniske innsikta – ein trur dette er eit IT-avdelingsspørsmål.

Sikkerheitshol som dette kan vi finne ikkje berre hos privatpersonar. Vi kan finne det i bedrifter, som da kan vere utgangspunkt for industrispionasje, vi kan finne det på Nav-kontor, hos politiet, på sjukehus osv. Vi har ingen oversikt per i dag over desse sikkerheitshola, og vi har heller ingen konkrete tiltak for å følgje opp slik at desse hola blir tetta, eller at folk får beskjed om at dei må tette dei, eventuelt kjøpe seg ny router for å unngå dette. Til saman representerer dette, trur eg, ein av dei nye store truslane for samfunnet vårt. Spørsmålet mitt til oppfølging er rett og slett: Kjem ministeren til konkret å gå inn i dette og få opp farten, slik at vi kan få ei ordning på dette?

Statsråd Anders Anundsen [12:46:39]: Jeg er i grunnen veldig glad for det spørsmålet, for det indikerer at den forrige regjeringen ikke fikk opp farten! Men jeg kan forsikre representanten om at vi jobber veldig hardt med dette, ikke minst fordi Justis- og beredskapsdepartementet har det koordinerende ansvaret for IKT-sikkerhet. Vi

legger nå en strategi for hvordan dette skal følges opp gjennom de ulike departementene. Det er hvert enkelt departement som har sektoransvar – etter sektoransvarsprinsippet – for IKT-sikkerheten i sin sektor, men det er vår jobb å se på de utfordringene – og de er mange – som går på tvers av de ulike sektorene.

Jeg deler i veldig stor grad virkelighetsbeskrivelsen til representanten. Jeg er enig i at dette er en kjempestor utfordring, og jeg tror det har vært en undervurdert utfordring, hvor mange nok har tenkt på at dette er IT-avdelingens problem. Men det er det ikke, det er et stort samfunnsproblem. Utfordringen med å få oversikt over sårbarheter er at de ofte ikke er så åpenbare at de er lett å få oversikt over. Det er sårbarheter som ofte dukker opp underveis, eller på en eller annen måte som man på en måte ikke har strukturert opp – det kan være gjennom angrep eller andre ting. Derfor er det viktig at vi har en helhetlig tilnærming til hele denne problemstillingen.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [12:47:49]: Eg trur ein skal vere litt audmjuk i møtet med ein trussel som er relativt ny, og ikkje berre vekkje til live historia og seie at ein ikkje fekk til ting før ein sjølv kom på banen. Ministeren viser også at han heller ikkje har vore så opptatt av og klar over desse problemstillingane.

Når det er sagt, er dette eit område der eg trur det er akutt behov for politisk leiing. Dette er ikkje så vanskeleg å avdekkje, allereie kjende feil og sikkerheitshol kan ein avdekkje. Ministeren var sjølv inne på offentlig-privat samarbeid. Ei moglegheit er at ein gjer avtaler med Telenor, NextGenTel osv. om å sjekke det som er på deira system, om den typen sikkerheitshol er der. Så kan informasjonen bli send tilbake til NSM, som kan gi beskjed til bedrifter eller privatpersonar, osv. Moglegheitene er der, spørsmålet er om ein har ein minister som er villig til å setje seg inn i det og ta tak i problemstillinga. Eg ønskjer eigentleg eit enda litt meir konkret viljesvar frå ministeren enn det han har kome med så langt.

Statsråd Anders Anundsen [12:48:50]: Da kunne svaret ha vært ja, hvis det hadde vært konkret nok. Jeg er veldig opptatt av denne problemstillingen. Jeg sa heller ikke at den forrige regjeringen ikke gjorde noe. Den gjorde et viktig grep, nemlig å koordinere IKT-sikkerhetsansvaret i et departement. Det er et viktig tiltak. Problemstillingen jeg adresserte, er vel at materialiseringen av hvordan dette skulle gjøres, har et potensial. Det potensialet holder jeg nå på å utnytte for å finne ut hvordan vi best mulig skal sikre hele samfunnsstrukturen vår mot den typen IKT-angrep. Jeg er helt enig – dette er noe som utvikler seg ekstremt fort, det er nesten vanskelig å henge med i svingene for de fleste av oss vanlige mennesker. Men fra mitt ståsted er det helt avgjørende at vi har systemer på plass som skal håndtere de truslene som dukker opp løpende. Der har vi et relativt godt system på plass i dag, men det er absolutt et forbedringspotensial, som vi nå jobber for å få utnyttet bedre i Justis- og beredskapsdepartementet.

Spørsmål 13

Eirik Sivertsen (A) [12:50:01]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justis- og beredskapsministeren:

«Overføringen av politiets oppgaver i EØS, oppholds- og statsborgersaker til UDI, er grundig utredet i prosjekt førstelinjereformen. Endringene ble gjort klare til implementering av den forrige regjering. Overføringen av oppgaver og nødvendige endringer ville bidratt til en raskere og mer kostnadseffektiv håndtering av utlendingssakene.

Vil statsråden gjennomføre endringene, hva er status for dette arbeidet nå, og når kan endringen være gjennomført?»

Statsråd Anders Anundsen [12:50:40]: Jeg vil takke for spørsmålet fra representanten Sivertsen.

Det er riktig at overføring av politiets oppgaver med behandling av oppholdssaker og statsborgerskapssaker og oppgaver knyttet til EØS-registreringsordningen ble utredet av den forrige regjeringen. Den forrige regjeringen prioriterte imidlertid ikke å foreslå de nødvendige bevilningene for å gjennomføre førstelinjereformen. Et slikt tiltak vil forutsette opprettelse av en rekke nye region- og støttekontorer under UDI og derfor i praksis kreve en vesentlig investering. Den seneste beregningen, som den forrige regjeringen fikk utført av et eksternt konsultantfirma, anslår at etableringskostnadene gitt visse forutsetninger om bl.a. antall distriktkontorer vil være mellom 95 og 160 mill. kr, og deretter en relativt liten effektiviseringsgevinst per år. Det er således ikke nødvendigvis grunnlag for å hevde at tiltaket ville bidratt til en mer kostnadseffektiv håndtering av utlendingssakene.

Samtidig kan det nevnes at politiet også har effektivisert sin behandling av disse sakene, og behandlingstiden er på vei ned.

Jeg stiller spørsmål ved om det er fornuftig politikk å gjennomføre en reform som koster svært mye i gjennomføringsfasen, som innebærer en vesentlig utvidelse av UDIs organisasjon på steder hvor politiet allerede er lokalisert, og som kanskje heller ikke svarer seg økonomisk over tid. Samtidig vil jeg understreke at det er naturlig å se dette i sammenheng med den jobben vi nå gjør med politireformen. Regjeringen har ikke tatt stilling til førstelinjereformen ennå, men vil vurdere dette i sammenheng med arbeidet med politireformen.

Eirik Sivertsen (A) [12:52:23]: Takk for svaret.

Jeg hører også at statsråden har jobbet med problemstillingen og viser til at dette vil utløse noen investeringer. Det er jo ikke ukjent at en ved innføring av nye tiltak vil ha en del initielle kostnader, eller «pukkelkostnader», som noen beskriver det som, men som også kan føre til både mer kostnadseffektive løsninger og kvalitetsmessig bedre løsninger. Jeg har merket meg at UDI i slutten av september 2013 viste til at det var sterk tilhenger av de forslagene som var fremmet, og det som var ferdig utredet i reformen.

Jeg er også glad for at behandlingstiden i politiet har gått ned på disse sakene, men statsråden svarte jo ikke vel-

dig konkret på når man eventuelt ville ta stilling til om man ønsker å gå videre med dette prosjektet, eller om man ønsker å skrinlegge det. Det er et relativt omfattende utredningsarbeid.

Statsråd Anders Anundsen [12:53:28]: Jeg mener faktisk at jeg svarte på det, for jeg sa at vi gjør det samtidig med arbeidet med politireformen. Jeg gir ikke noen dato for når politireformen blir lagt frem for Stortinget, men jeg synes det er naturlig å se de to tingene i sammenheng når både utredningen knyttet til førstelinjereformen er ferdig og vi snart vil være ferdig med arbeidet med politireformen.

Jeg har en veldig praktisk tilnærming til dette spørsmålet. Jeg er opptatt av at vi skal få mest mulig saksbehandling ut av hver eneste krone. Jeg er også opptatt av at investerte midler, enten det vil være i politiet eller i UDI, gir en bedre og mer effektiv saksbehandling. Da er det et spørsmål som jeg mener vi må stille oss under behandlingen av dette, om disse 95–160 millionene kan brukes mer effektivt og bedre med et enda bedre effektiviseringsresultat enn det som førstelinjereformen vil resultere i. Som jeg nevnte, er ikke regjeringen ferdig med behandlingen av dette spørsmålet, men jeg legger opp til at regjeringen skal behandle dette i forbindelse med politireformen.

Eirik Sivertsen (A) [12:54:30]: Jeg deler oppfatningen til statsråden om at det er viktig å få mest mulig igjen for hver krone. Jeg deler også de uttalte målsettingene. Vi har forfektet både i regjering og utenfor regjering at saksbehandlingstiden knyttet til utlendingssaker må ned. Det er gjort et godt arbeid på det. Jeg har også oppfattet at statsråden har vært tydelig på at det har vært prioritert.

Da blir mitt spørsmål, hvis det er slik at man ikke er sikker på at dette er riktig vei å gå, men fortsatt er opptatt av å få saksbehandlingstiden ned og få mer igjen for hver krone: Hvilke grep er det statsråden ser for seg at man skal gjøre som et alternativ til dette, hvis man skal komme i mål med de høye ambisjonene vi har?

Statsråd Anders Anundsen [12:55:09]: Nå har det jo skjedd en effektivisering i politiet allerede. Når vi nå jobber med politireformen, er Politianalyseutvalgets forslag en vesentlig reduksjon i antall politidistrikter, hvilket gjør muligheten for en mer effektiv saksbehandling også på dette området kanskje enda større. Det er derfor viktig å se disse to tingene litt i sammenheng, for det vil være litt underlig hvis vi skal bruke store investeringskroner på å bygge opp en ny kapasitet i utlendingsforvaltningen hvis en i realiteten ville fått mer igjen for dem hvis en bygde det inn i politireformen. Derfor er den oppgavestrukturen som skal følge politiet i fremtiden, avgjørende for hvordan en tenker om også førstelinjeprojektet. Det er derfor jeg er litt utydelig i svaret på spørsmålet om alternativene, for det er viktig å gjøre det i sammenheng med den politireformen som vi nå står foran, som jeg tror i seg selv ville gi et bedre mulighetsrom for politiet til å effektivisere disse oppgavene ytterligere.

Spørsmål 14

Anniken Huitfeldt (A) [12:56:24]: «Omstillinga av Luftforsvaret er den største gjennomføringsutfordringa i langtidsplanen (LTP). Anskaffelse av nye kampfly, endringer i Luftforsvarets struktur, utfasing av gammelt materiell og innfasing av nytt vil være krevende og viktige utfordringer.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre Luftforsvarets styrkeproduksjon og operative evne, særlig knyttet til verksteder og økonomistyring i Luftforsvaret?»

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [12:56:49]: Representanten Huitfeldt har rett i at omstillingen av Luftforsvaret som nå nettopp er begynt, er noe av det mest krevende vi kommer til å holde på med i Forsvaret i åra framover. Det er et stort puslespill, der det er nokså kritisk at brikkene faller ned på riktig sted til riktig tid.

Noe av det aller første jeg iverksatte da jeg tiltrådte som forsvarsminister, var å få en gjennomgang av status på de tiltakene som langtidsplanen foreskriver. Det var for å sikre oss at vi gjør de riktige tingene i riktig rekkefølge og riktig tempo. Det medførte at vi har gjort to vesentlige justeringer på det opplegget som lå, og det er en justering i tidslinjene.

Det ene er at vi utsetter flytting av Generalinspektøren for Luftforsvaret fra Rygge til Reitan til 2020. Det skulle egentlig ha vært en flytting i to trinn, i 2014 og 2016, men vi beholder Luftforsvarets ledelse samlet og til hoveddelen av omstillingen i Luftforsvaret forventes å være ferdig.

Det andre er at vi opprettholder QRA med to F-16-fly i Bodø så lenge F-16 skal ha denne rollen. Det betyr altså at vi ikke oppretter en mellomliggende QRA for F-16 på Evenes, men går rett på F-35 der.

Begge disse tiltakene er viktige, både for å hindre kompetansetap – det løser ikke alle utfordringer, men det bidrar i alle fall – og for det andre for å sikre bedre styring av omstillingsprosessen. For det er helt riktig som representanten sier, at det kommer til å bli krevende, og da er det viktig å ha god styring og ha Luftforsvarets ledelse samlet ett sted til mesteparten er gjennomført.

I tillegg setter vi nå i gang for alvor med oppbyggingen på Ørland. Det ligger en investeringsproposisjon i Stortinget, i komiteen, som bl.a. omhandler bygg av skvadronsbygget på Ørland. Det er også veldig viktig at mye av den aktiviteten vi nå har, retter seg inn mot å få personellet over til Ørland og bygge opp Ørland. For vel så viktig som å sørge for en forsvarlig avvikling de stedene Luftforsvaret ikke lenger skal være til stede, er det å sørge for en fornøytig og forsvarlig oppbygging, sånn at vi er sikre på at alt er på plass når de nye kampflyene kommer.

Anniken Huitfeldt (A) [12:59:02]: Jeg takker for svaret, hvor statsråden gjør rede for hvilke analyser og justeringer hun har gjort. Men mitt spørsmål handler om den operative evnen og hvilke skritt statsråden har tatt for å sikre den operative evnen. I Dagbladet kan man lese om bekymring for kapasiteten knyttet til våre Orion overvåkningsfly, og NRK har også presentert oppslag med bekymring knyttet til den operative evnen til våre F-16.

Spørsmålet er: Hvordan vil dette slå ut på den operative evnen? Her har statsråden selv vært opptatt av åpenhet. Som hun sa i sin nyttårstale: Det må være «rom for mer åpenhet innenfor de rammene loven setter». Jeg utfordrer statsråden til å svare på hvorvidt dette vil styrke den operative evnen.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [12:59:48]: Jeg gjør jo de grepene nettopp for å styrke den operative evnen, og fordi regjeringa har ansvaret for å sørge for en operativ evne som er god, gjennom hele omstillingsprosessen. Det har vært veldig viktig for meg å gjøre endringer og justeringer som skal bidra til det.

La meg gi et eksempel på F-16, som representanten Huitfeldt er opptatt av. Antallet flytimer på F-16 har ikke vært høyt nok. Forsvarssjefen og den nye generalinspektøren for Luftforsvaret ønsker at man i 2014 skal komme tilbake til anslaget på 9 000 flytimer. Det har vært en jevn nedgang: fra 2011 med over 10 800 flytimer, via en nedgang i 2012 på 8 900 flytimer og i 2013 på 7 800 flytimer. Det var altså ikke under vår regjeringstid, men under representanten Huitfeldts regjeringstid. Vi har vært opptatt av at vi nå må komme opp igjen på det nivået der F-16 skal være, for å sikre den operative evnen.

Anniken Huitfeldt (A) [13:00:42]: Det er viktig med flere flytimer, men det koster jo penger.

Da nåværende statsråd satt i Stortinget, sa hun at langtidsplanen var underfinansiert – det måtte til en halv milliard ekstra. Så ble det ingen økning i budsjettet av vesentlig grad. Så er det nyttårstale, hvor statsråden sier at man må ta «nøkterne skritt mot gradvis større og varige bevilgninger», mens hun i forrige uke holdt en tale i London der hun snakket om at man skal bevare nivået for norske forsvarsutgifter. Forsvarsministeren har sagt at hun ønsker å «lukke gapet mellom retorikk og realitet», men til nå virker det som om hun først og fremst har lukket sitt eget gap med tanke på sine egne ambisjoner.

Så mitt spørsmål er: Hvilket nivå ønsker forsvarsministeren å legge seg på, og hva slags ambisjoner har hun? Til nå har det vist seg at hun reduserer ambisjonsnivået med tanke på hvor mye dette vil koste – for flytimer koster penger.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [13:01:41]: Det er alltid festlig å høre nylig avgåtte regjeringsmedlemmer klage på sitt eget budsjettnivå. Men jeg vil si det på den måten at vi la inn ekstra penger i vårt tilleggsbudsjett til det budsjettet regjeringa til Anniken Huitfeldt la fram, hvor vi styrket både Heimevernet, Kystvakten, og vi finansierte Marinejegerkommandoens stående beredskap. Det var viktige tiltak som ikke var finansiert, eller underfinansiert, i det budsjettet regjeringa til Anniken Huitfeldt la fram.

Det andre er at vi nå snart legger fram et revidert budsjett. Vi kommer til å legge fram et budsjett til høsten. Jeg skal selvfølgelig ikke fortelle noe om hvordan det ligger an i de budsjettene. Men vårt mål, vår ambisjon, er å ha – og styrke – den operative evnen. Det kommer også til å innebære tøffe omprioriteringer.

Det er sånn i alle budsjetter – det vet jo representanten Huitfeldt, som har vært statsråd selv – at det krever harde prioriteringer, vridning av midler fra mindre prioriterte til mer prioriterte formål. Det vil også denne regjeringa gjøre.

Presidenten: Sak nr. 2 er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r. 3 [13:02:49]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.
Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.03.
